Published and distributed under permit (No. 781), authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

NOV 5 1919

РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893

„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA"
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ВІВТОРОК, 4-го ПАДОЛИСТА 1919. Ч. 131. VOL. XXVII. JERSEY CITY, N. J. TUESDAY, NOVEMBER 4, 1919. No. 131.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

УКРАЇНСЬКІ ВІЙСКА ПОСУВАЮТЬ СЯ НА ЦІЛІЙ ЛІНІЇ НАПЕРЕД.

Армія ген. Денікіна утікає з України.

КОПЕНГАҐЕН, 1. падолиста. — Телеграма з Каменця Подільського до тутешного українського пресового бюра доносить під датою з пятниці, що війска ген. Денікіна утікають на цілім боевім фронті на Україні під напором наступу ген. Петлюри.

Українські війска здобули зелізничу стацію Кодиму (?), як се додає телеграма.

ЗАВЗЯТИЙ БІЙ НА БОЄВІМ ФРОНТІ З ВІЙСКАМИ ДЕНІКІНА.

Українські війска маширують на Одесу.

(Від Української Місії у Вашінґтоні).

ВАШІНҐТОН, 2. падолиста. — Українська Місія у Вашінґтоні одержала нині каблем з Відня слідуючу телеграму з головної української кватири в Каменци Подільськім:

„В останних днях відбуваеть ся завзятий бій між армією Української Народної Републики і війсками Денікіна здовж цілого українсько-денікінського боевого фронту.

„Неприятель кинув на боевий фронт сильні скріпленя і намагав ся в околиці Брацлава переправити ся через ріку Буг. Українські війска ставили хоробро опір і їм вдало ся відбити дуже сильний напад неприятеля.

„Наші дивізії, які посувають ся в напрямі Одеси, дійшли до Ананїєва. Ми взяли велике число полонених і забрали добре наладований поїзд".

РУМУНІЯ ЗАЯВИЛА СЯ ЗА СОЮЗОМ З УКРАЇНОЮ.

Румунська преса за порозумінем з большевиками.

ПАРИЖ, 1. падолиста. — Румунія є з кождим днем більше склонна до заключеня мира з большевиками. Кажуть, що Денікін намагав ся всіми способами купити невтральність Румунії в часі його боротьби з Україною. Кажуть, що він згодив ся навіть відступити Румунії Бесарабію, аби тільки Румунія згодила ся зірвати взаємини з Петлюрою а війти в порозуміне з Денікіном. Румунське правительство однак порішило заключити договір з Україною а не з Денікіном.

Румунські часописи отверто домагають ся заключеня мира з большевиками.

СТРАШНІ ЗНУЩАНЯ ЛЯХІВ НАД УКРАЇНЦЯМИ.

Полонені Українці гинуть від голоду й зимна.

(Від Української Місії у Вашінґтоні).

ВІДЕНЬ, 26. жовтня. — Варшавська часопись „Роботнік" описує страшне положене, в якім находять ся українські полонені в польських таборах в Берестю і Модліні. Статя говорить, що положене полонених в Берестю приносить сором і нечесть польській державі. Українських полонених приміщено в старих бараках, побудованих Німцями, в яких нема зовсім ліжок. Полонені дістають дуже скупу їду. І наслідком того в короткім часі табор полонених перемінив ся в правдиве кладовище. В часі триваня червінки, на 6.000 полонених денно вмирало від 60 до 100 людий. Померших не хоронено по три тижні, а тільки легко їх прикривано, через що пошесть ніколи не уставала. Українські полонені подобають радше на ходячих трупів. Деякі з ослабленя не можуть говорити, а многі не мають сили навіть взяти своєї пайки, коли стоять в лінії. З голоду вони їдять траву і вибирають нестравлений овес з кінського лайна. Щоб вартові і не лишили, то полонені за се зводять правдиву боротьбу. Худі самі кости потягнені шкірою, вони не мають на собі нїщо, кромі кілька пошарпаних лахів. І коли запалять ватру, щоб коло неї огріти ся, польські жовніри гасять сейчас ту ватру, а тих, що заслабі і не можуть йти скоро від огню, бють прикладами карабінів. Часами полонений благає жовніра, щоб змилував ся і скоротив йому муки. Один польський сержант бє полонених, куди попаде, палкою по голові і лици і вибиває очи та осліплює. Відпоручники польського сойму звиджували табор полонених і обіцяли полекшу, та з того не вийшло зовсім нїщо і положене остало незмінене. А тепер з надходом зими навіть кождого Поляка знимає дрощ на вид всеї тої страшної нужди і підносить голос обуреня, що нова република повинна зрушити ся людським почуванем на вид тої всеї нужди. Та статя кінчить ся словами: „Послідна пора, щоб покарати ті надужитя, і то не тільки самими словами. Послідна пора, щоби сьвіт дізнав ся про то лихо, заки воно ще запустить коріне і заки воно стане институцією Справедливости і Власти".

ВЕЛИКА НУЖДА В БЕРЕЖАНЩИНІ.

Куропатники і вісім инших сіл зовсім спалених.

(Від Української Місії у Вашінґтоні).

ВАШІНҐТОН, 2. падолиста. — Українська Місія у Вашінґтоні одержала зі Львова, столиці західної України, яка тепер находить ся під польською військовою окупацією, слідуючу телеграму:

„В селі Куропатниках, бережанського повіту, 400 українських родин є приневолених жити в ямах. Крім Куропатників вісім инших сусідних сіл є зовсім спалених так, що їх мешканці є позбавлені даху на зиму. Помимо того, що се не діеть ся в середущій Африці, але в самім осередку Европи, нічого доси не зроблено, щоби прийти в поміч нещасливим".

ВІСТИ З РІДНОГО КРАЮ.

(На підставі часописий, одержаних з рідного краю).

Хлібна повинність на Денікінщині.

В „Донськихъ Вѣдомостяхъ" від 19. вересня оголошено „закон", після якого кождий землевласник повинен відступити свій хліб по інтенданським (?) цінам „Державі". У тих селян, які ховають хлібні продукти, безпощадна реквізиція забирає все без гроший.

Границї української території на Угорщині.

Центральна Народна Рада в Унґварі обговорювала недавно на однім засіданю справу границь. Одинокою справедливою границею між українською територією і Румунією вважає Рада розточе Родянської полонини в долішнім закутку Мармароша, далі погіре, що тягнеть ся ще під Сиґіт долом рік Ізи й Тиси через Уґочу, річку Батар аж по Тису Уйлак і ще далі ріку Тису. Центральна Рада надіеть ся, що українська територія не буде поділена, тільки прийде вся до Чехо-Словаччини. Що тикаеть ся історичних та етноґрафічних принципів, то вважає територію, заселену унїятами, за українську. Українці, розвиваючи свою культуру, не хотять українщити ні одного Словака та вважають, що лежить в обопільнім інтересі не вносити між народ непорозуміня, але навпаки запобігати йому.

Український хор в дорозі до Франції.

ПАРИЖ, 14. жовтня. (У. П. Б.) — Ґрупа українських артистів під назвою: „Хор Української Републики", зложений з 80 осіб, находить ся тепер в Швайцарії, де викінчує свої гостинні виступи в користь української справи. Хором управляє Ол. Приходько, а секретарські діла провадить А. Волич. Він вислав до редактора „Парляментер Ревю" в Парижи, п. Шамбон, лист, в якому згадує, що український хор має на меті виїхати в найблизшій будуччині на гостинні виступи до Франції.

ПЕРЕСИЛКА ПАКУНКІВ ДО ЕВРОПИ.

ВАШІНҐТОН, 1. падолиста. — **Почта Злучених Держав буде приймати пакункову почту (один пакунок не більше 11 фунтів) до висилки до чесько-словацької републики і сусідних країв, як се подає до відома нинїшний звіт почтового департаменту.**

(Почтові уряди не одержали доси близших інформацій в справі висилки панкунків до Европи. Також заходить питане, чи висилка пакунків буде дотичити крім Чехо-Словаччини рівнож Польщу і східну Галичину. Скоро лише одержимо в тій справі близші урядові інформації, подамо їх до відома загалу. — Ред).

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

500.000 УГЛЕКОПІВ ВИЙШЛО НА СТРАЙК.

В околиці копалень мягкого угля вислано відділи війска.

ВАШІНҐТОН, 2. падолиста. — Американський промисл переживає нову грізну крізу.

Після донесень представників юнїй углекопів на страйк вийшли всі углекопи, які належали до юнїї, а крім того також богато робітників не-юнїйних. Загальне число робітників, працюючих в копальнях мягкого угля, оцінюють на 600.000, з чого 400.000 належить до юнїї.

До околиць, які є осередками копалень мягкого угля, прибули сильні відділи федерального війска і стейтових міліцій для охорони робітників, які на страйк не вийшли.

Доси не було вістий про якісь більші заворушеня, але кождої хвилї треба їх надіяти ся.

Углекопи є приготовані страйкувати аж до повної побіди. Представники властителїв копалень угля заявляють, що засоби угля при відповідній ощадности можуть вистарчити на протяг одного місяця.

Поодинокі зелізничі компанії виготовили вже пляни в цїли зменьшеня поїздів. Компанія „Ню Йорк Сентрал" поменьшила денне число поїздів о 43.

В урядових кругах ще не тратять надії, що найдеть ся спосіб, щоби запобігти загальному страйкови углекопів.

РОБІТНИКИ ПЕНСИЛЬВЕНІЇ ГРОЗЯТЬ ЗАГАЛЬНИМ СТРАЙКОМ.

Домагають ся привернення права свободи слова, преси і зборів.

ПІТСБУРҐ, 2. падолиста. — На зборах 506 делеґатів юнїй зі стейту Пенсильвенія принято одноголосно резолюцію президента конвенції, Джеймса Маврера, в якій поставлено домаганє до ґовернора стейту і федерального прокуратора, щоби вони привернули право „свободи слова, преси і зборів в Пенсилвенії".

Збори делеґатів ухвалили президентови і екзекутивному комітетови стейтової федерації удїлити повновласть проголосити загальний страйк на случай, коли домаганє юнїй не буде сповнене. Юнїї в Пенсильвенії числять поверх 500.000 членів.

СПРАВА ЮГО-СЛАВІЇ.

ЮГО-СЛАВЯНСЬКА ДЕРЖАВА РОЗЛІТАЄТЬ СЯ.

Хорвати і Словінці хочуть відорвати ся від Сербії.

ВІДЕНЬ, 31. жовтня. — Нова сербсько-хорватсько-словінська держава переживає під теперішну пору одну з найбільших кріз, як се подають вісти з ріжних сторін юго-славянської держави.

Представники сербсько-хорватсько-словінської держави у Відни одержали завізване прибути до Загреба, де відбуваеть ся зїзд політиків. Юго-Славії грозить цілковитий розклад. Ріжниці між партіями так сильно поглибили ся, що нема надії, аби вони дали вирівнати ся.

Хорватські, сербські і словінські політики роблять заходи коло утвореня цілого ряду держав, независимих від властивого сербського королївства. Рівночасно центральне правительство Сербії приготовляєть ся до порішеня спору між Сербією і Італїєю.

В РОСІЇ.

САВЕТСЬКІ ВІЙСКА ЗДОБУЛИ ЛУГУ.

Петроґрадови не грозить вже жадна небезпека зі сторони ґен. Юденича.

ЛОНДОН, 1. падолиста. — Бездротна телеграма з Москви доносить, що саветські війска прогнали неприятеля зовсім з околиці Петроґраду та що місту не грозить більше жадна небезпека здобутя.

Инша бездротна телеграма, яку одержано нині, доносить, що саветські війска здобули місто Луґу, 100 миль на полудне від Петроґраду. Телеграма додає, що в місті відбуваеть ся сильна рукопашна боротьба на улицях.

Троцький дякує війскам за оборону Петрограду.

ЛОНДОН, 31. жовтня. — Бездротна телеграма з Москви подає зміст проклямації, яку видав большевицький міністер війни, Лев Троцький, до війск, які оборонили Петроград перед Юденичем і його союзниками. Вона звучить:

„Кождий з вас сповнив свій обовязок і заслугує собі на вдячність вітчини. Тепер приходить ся вам сповнити другу частину задачі. З таким самим успіхом треба знищити ворога. Положенє армії Юденича являєть ся без надійне. Не дайте йому відотхнути. Бийте його, доки його армія не буде зовсім знищена".

Телеграма зі Стокгольму доносить, що большевицький премієр, Ленін, заявив був, що на случай здобутя Петроґраду наємниками капіталїстів відбула би ся така різня, якої сьвіт доси не бачив.

Саветські війска здобули Петропавловск.

ЛОНДОН, 31. жовтня. — Бездротна телеграма з Москви доносить, що саветські війска здобули на сибірськім фронті Петропавловск і прогнали війска Колчака 50 миль на схід від міста.

Естонції помагають ґен. Юденичеви.

ВАШІНҐТОН, 1. падолиста. — Саветське правительство вислало до естонського правительства бездротну телеграму, в якій запитує, длячого естонські війска помагають війскам Юденича проти большевиків, коли російське саветське правительство признало независимість естонської републики.

Хочуть підмовити Фінляндію.

ВАШІНҐТОН, 1. падолиста. — Премієр північно-західного російського правительства, Ліяносов, прибув до Гельзінґфорсу, щоби розпочати переговори в справі співучасти фінських війск у воєнних операціях Юденича, Денікіна і Колчака проти большевиків. Фінське правительство ще не рішило ся.

Представники Росії годять ся в кождім случаю признати независимість фінської держави.

До Гельзінґфорсу прибули також представники ґен. Денікіна і адм. Колчака.

Румунія проголосила прилучене Бесарабії.

ПАРИЖ, 1. падолиста. — Румунське правительство повідомило нині головну раду мирової конференції про прилучене Бесарабії.

Румунські війска обсадили були Бесарабію сейчас по проголошеню розєму з Німеччиною. Бесарабська делеґація під проводом Крупенського внесла була протест проти прилученя Бесарабії до Румунії.

Сей крок румунського правительства прибільшив мировій конференції ще один новій клопіт.

Анґлія є готова розпочати переговори зі саветською Росією.

ЛОНДОН, 2. падолиста. — Орґан лондонських робітників „Дейли Геральд" доносить на підставі достовірного жерела, що анґлійське правительство радить над проектом в справі скликаня конференції держав аліянтів зі саветською Росією.

Конференція мала би відбути ся в місті одної з невтральних держав, як се доносить дальше часопись. Підставою переговорів мають бути меньше-більше тісамі точки, які свого часу мали становити підставу до подібної конференції на острові Прінкіпо.

В АНҐЛІЇ.

Загальна побіда робітників при виборах до міських рад.

ЛОНДОН, 2. падолиста. — Остаточний вислід голосованя до міських рад в Анґлії буде звіний доперва в понеділок. Але вже дотеперішні рапорти з голосованя вказують на величезну побіду робітників.

Робітничі кандидати віднесли побіду зарівно в Лондоні, як і в містах провінціональних. Найбільше потерпіла в їх користь партія прогресивних.

В ПОЛЬЩІ.

Українська дипльоматична місія до Польщі.

Львів, дня 7. жовтня.

В понеділок, дня 6. жовтня с. р. приїхала до Львова в дорозі до Варшави українська дипльоматична місія.

В склад місії входять: **д-р Леонід Михайлів,** голова місії; **д-р Степан Витвицький,** заступник голови; політичні радники: **Прокіп Понятенко, д-р Антін Горбачевський, Богдан Жепецький, д-р Михайло Новаківський, Петро Мшанецький;** крім того військові референти: полковник **Данильчук,** сотник **Остап Луцький,** діловий секретар місії **Степан Біляк.**

Дня 7. жовтня с. р. місія відїхала до Варшави.

Злука польських соймових груп.

Переговори між ґрупою Пяста і Тугута довели до компромісової полагоди. Формальна злука обох ґруп наступить в падолисті. Буде се найсильнійша партія у варшавськім соймі в числї 109 членів. Завданем його буде ухвала демократичної конституції, переведене аґрарної реформи і ліквідація війни.

Недостача паперу у Варшаві.

У Варшаві даеть ся відчувати недостача паперу. Деякі дневники мусїли обмежити розміри. Соціялїстична ґазета „Роботнік" виходить тепер в наполовину обкроєнім виді. Тай не диво, коли в Польщі з паперу роблять мундури для війска.

Крадїж американських дарів у Варшаві.

Варшавські власти попали на слїд зорґанізованої шайки, яка підступним способом переводила на велику скалю крадїж американських дарів. Загадочною була поява самоходів, які під американською флягою заїзджали перед склади зелїзничих маґазинів і відтам розвозили надіслані дари для приватних осіб. Слїдство віддано в руки інспектора зелїзничої сторожі. Він одержує численні листи з погрозами, а в однім з тих листів довідав ся, що на його голову наложено 10.000 марок нагороди.

Володимир Мурський.

ПЛЕБІСЦИТ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

Останній тиждень приніс певний зворот у справі східної Галичини. Рішенєм париського мирового сінедріону Польща дістала мандат для військової окупації східної Галичини і заведення там своєї адміністрації. Рішенне се однак не пересуджує справи політичної приналежности сеї країни до Польщі, а навпаки, в доволї туманних словах висказана в ньому думка про те, що населенне східної Галичини мати-ме змогу висказатись про свою політичну приналежність. Иншими словами, се означає, що у східній Галичині буде переведений плєбісцит. Однак ні про реченець, коли він буде, ні про те, хто має його перевести, не говорить ся. Навіть Падеревский, вернувши ся з Парижа, висловив ся перед співробітниками польських ґазет дуже неясно, мабуть через те, щоби не зрадити своїх плянів; він тільки підкреслив, що східна Галичина **через довший час** належати-ме до Польщі. У ній заведеть ся обласну автономію так, що у східній Галичині буде скликаний обласний сойм, в якого компетенцію входити-муть справи **просьвітні та адміністраційні;** в усіх польських міністерствах у Варшаві будуть окремі секції для справ „руських" і буде посада міністра для Галичини, який, правдоподібно, буде „руської" національности. Щодо сього, як буде виглядати ся автономія, то Рада Чотирох пропонувала польським делеґатам такий проєкт автономії, який приняли Чехи для угорської України. Однак польські делеґати вважали сей проєкт для себе за неможливий до принятя, бо він грозив „цілости" польської держави, і вони мають виробити та предложити мировій конференції свій окремий проєкт.

Таке вирішенне справи східної Галичини (оскільки його можна вважати вирішенням) не вдоволяє однак польських політичних кругів і польська преса бе на тривогу. Польські націоналїстичні партії, які ведуть тепер ворожу політику проти кабінету, не виключаючи вже навіть особи Падеревского, для якого вони мали все певного рода слабість, постарають ся використати сей факт для скріплення своїх впливів серед польського громадянства, яке майже все настроєне супроти Українців дуже шовіністично, а навіть мають на меті устроїти переворот, про який у Варшаві говорять цілком голосно.

Падеревский і Дмовский, підписуючи вексель щодо східної Галичини, відразу не вірили в те, аби його колинебудь можна було зреалїзувати. Вони добре знають настрій польських кругів в сій справі і жаден польський уряд, який би то він не був, на виконанне такого зобовязання ніколи не згодить ся і його не переведе. Бо для Поляків від крайних правих аж до Дашиньского, Галичина се країна польська і всяку дискусію на сю тему вони виключають. Мрія Бобржиньского про те, щоби сім мілїонів населення Галичини почуло себе яко мога скорійше Поляками, сталась їх національним заповітом і вони стреміти-муть до сього завсіди, не дивлячись на ніякі приречення і зобовязання.

Підписавши зобовязанне, польські політики зараз же думають про те, щоби його не виконати. З ріжних уривків та вісток у польській пресі, які нам вдалось зібрати, бачимо, що намір свій проводити-муть вони пляново і негайно. Знаючи, що українське населенне ніколи не згодить ся на те, щоби остатись під польською владою, вони ґальванізують добре відомого нам трупа — москвофільство. В сей час, коли тисячі української інтелїґенції та селян перебувають в польських тюрмах та казаматах; коли Поляки замкнули усі українські товариства, школи, ґазети; **коли робить ся погром усього того, що має українську марку,** до Галичини повернули старі „рубленосці" Черлюнчакевичі, Маркови і др., які тішать ся прихильностю польської влади і від грудня минулого року видають у Львові (мабуть за польські гроші) свою ґазету „Прикарпатскую Русь". Сі панове почивають знову грати свою улюблену ролю „поржондних Русінуф" і видали у Львові відозву в імени „руського" комітету, в якій заявляють, що бажають жити в згоді з Поляками і бути льояльними громадянами польської держави. І Падеревский, коли говорив про „руського", а не українського міністра, мав певно на думці сих „льояльних", яких можна купити дуже легко. Метода „діли і пануй" часів Бобржиньского і Потоцкого віджила знову, тим більше, що третий чинник — українство — в тюрмах або на еміграції.

Та польські політики не є настільки наївні, аби повірили в те, що москвофільство зуміє запанувати в Галичині над українством та утворити там чинник, який відіграв би якусь важнійшу ролю серед українського народу. Навіть колиб москвофільству, при польській помочі, вдалось стати на ноги і витворити певного рода силу, то всежтаки українське селянство, коли не з мотивів національних, то із мотивів соціяльних, висловить ся проти польського панування, яке відчуло воно добре на своїх плечах за часів бл. п. Австрії.

І тому метода „пусьціць Русіна на Русіна" обчислена тільки на найблизший час, щоби перед антантою похвалити ся сьвідоцтвом льояльности і гуманности супроти українського населення. А таке сьвідоцтво мають достарчити їм москвофіли за ціну повернення їх знову до життя. В той спосіб Поляки зможуть уникнути сього, щоби в справу плебісциту у східній Галичині вмішав ся третій якийсь чинник, наприклад комісія Лїґи Народів, якої контроля для польських махінацій була би невигідна. Рівночасно покажеть ся сьвіту, що українська справа у східній Галичині не істнує, подібно, як се старяють ся вчинити на угорській Україні.

Польські делеґати на мировій конференції виборoли собі те, що справа з плебісцитом в Галичині відложена і про реченець його не говорить ся цїлковито. Таке відсунене сього реченця потрібне їм було з двох причин. Перша се та, щоби вичекати, чи може сей штучний витвір, яким являєть ся Лїґа Народів, не вмре передчасною смертю, бо має вже і такі признаки. А тоді, розумієть ся, і підписане зобовязанне буде тільки клаптиком паперу. А друга причина ся, що коли Лїґа Народів справді покажеть ся інституцією живою і буде мати якийсь вплив на сьвітові справи, треба мати доволі часу на відповідне „підготованне" населення східної Галичини до плебісциту. Підготованнє се буде вести ся під фірмою земельної реформи, яку недавно ухвалив польський сойм. У східній Галичині є богато землі, яка належить поміщикам, що майже всі є Поляками. Богато землї мають теж польські костели, монастирі та епископства. Земля ся має бути примусово викуплена і розділена між селян, які, розумієть ся, будуть мусїти за неї добре заплатити. Та біда в сьому, що закон признає правительству, коли воно вважати-ме за потрібне, **право кольонізації великої посілости.** І от український селянин, коли схоче дістати за свої гроші землю, гадають Поляки, буде змушений дати свою згоду на польську суверенність над Галичиною; а коли її не дасть, дістане у своє сусідство Мазура-кольоніста, а сам терпіти-ме на своїм клаптику землї злидні. Кольонізація панських земель в Галичині се річ не нова. Її від кількох вже літ проводив польський селянський банк в Ланцуті, а тепер сю справу перебере на себе уряд. Але можливо, що проти польської кольонізації буде висунений протест і його антанта, чи може Лїґа Народів вислухає. Та і на сей случай Поляки забезпечились і земельний закон, передбачуючи, дає право великій посілости в східних областях задержати скількість землї аж до 480 гектарів (майже 1.000 польських моргів — понад 500 десятин). І от, і в одному і в другому випадку український селянин не дістане нічого.

Українське громадянство сього рішення мирової конференції приняти до відомости не може. Коли у східній Галичині має відбутись плебісцит, то він повинен відбутись не відкладаючи його, а до сього часу заряд східною Галичиною повинен перейти в невтральні руки, щоби в сей спосіб покінчити з польською нагінкою на українство.

(З віденського тижневника „Воля").

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

VLADIMIR B. LOTOTSKY, Editor-in-Chief,
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.

Телефон Гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ ВІД ПОЛЬСЬКОГО ЗЛОЧИННОГО НАЇЗДУ!

СПРАВА СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Статут автономії для східної Галичини.

Українське пресове бюро у Відни доносить, що найвища коаліційна рада приняла статут автономії для східної Галичини, мимо протесту Падеревского, який жадав прилученя до Польщі.

Поляки протестують.

До Львова наспіла відомість з Парижа, що мирова конференція признала лише на якийсь час Польщі заряд у східній Галичині, а про будучу її державну приналежність має порішити саме населене через всенародне голосоване (плебісцит).

Ся відомість як грім поділала на цілу львівську польську пресу. Ґазета „Слово польске", а за нею инші польські часописи в передовицях під шумними наголовками пишуть в сій справі, що Поляки не признають ніякої провізоричности; що не згодять ся ніколи на всенародне голосоване; що східна Галичина мусить сейчас бути дефінітивно прилучена до Польщі; що як би мирова конференція инакше рішила, то Поляки її не послухають; а як би хто хотів наставати на польське панoване у східній Галичині, то з тим Поляки будуть боротись на жите і смерть.

В сім дусі пише вся польська львівська преса. Надто скликали вшехполяки дня 26. вересня протестуюче віче до салі товариства педаґоґічного, на яке явилось кілька тисяч учасників. Також тимчасова львівська міська рада приняла на засіданю резолюцію, в якій протестує проти рішеня антанти.

МИ І ДЕНІКІН.

(З часописи „Визволення", Каменець Подільський, 15. серпня 1919).

Дні панования большевиків на Україні почислені. Ворог ще, безперечно, буде напружувати зусилля, щоби удержуватись на Вкраїні. Йому треба остаточно пограбувати Україну; забрати ще й харчеві запаси нашого селянства. Але упадок большевизму на Україні для кождого ясний. Большевики навіки втратили співчуття українського селянства. Серед большевицьких робітників на Україні ведуть ся теоретичні спори, кому віддати Україну: чи українській власти, чи Денікіну. Одні кажуть, що красше, з огляду на упадок большевизму на Угорщині, відступити в Росію і здати Україну власти демократичній — українській. Другі-ж, сподіваючись вернути ся ще на Вкраїну, мають плян держатись з усієї сили проти українського републиканського фронту та віддати всю Україну силі реакційній — Денікіну. Тоді, думають большевики, реакція знову підійме большевицькі настрої на Україні. Окрім сих міркувань у прихильників другого пляну є ще одно. Большевики, яко Росіяни, є патріоти „единої неділимої Росії". Вони красше допустять панувати на Україні „єдину неділиму" російську реакцію ніж дозволять, щоб Україна була самостійною народоправною републикою. Відомости, які приходять із большевицько-Денікінського фронту, вказують на се, що погляд російських комуно-патріотів переміг: вони держать проти нас більші сили ніж проти Денікіна, і таким чином дають змогу російським реакціонерам захопити Україну ранійше.

Треба належно оцінювати ґрізну небезпеку Денікінського завоювання. Пановане Денікіна на Вкраїні — се є нова гетьманщина. У Денікіна навіть міністрами є такі люди як бувший гетьманський міністер Колокольцев. Позбирались „фаховці по правлінню народом", які хотять повторити на Вкраїні монархічний експеримент, але тепер уже в ширшому розмірі.

Українська демократія бачить загрозу нового соціяльного і національного поневолення народніх мас. І, дивлячись вперед, ми повинні знати, що з денікінською навалою боротьба неминуча. Денікін не відмовить ся від України добровільно, як і большевики. Денікін не всилі творити иншу політику, окрім реакційної. Сим він є для нас ворогом і соціяльним і національним.

У своїй промові в Катеринославі до „Именитого купечества", Денікін сказав, що „ставка Петлюри на самостійну Україну оказалась бита".

На кому-ж може Денікін держатись на Україні?

Дуже тісний невеликий круг тих, хто пійде з Денікіном. Російська буржуазія (бо українська з ним не пійде, коли побачить, що Денікін тягне до Росії). Проти денікінського ладу знову, так як і проти гетьмана, будуть робітники й селяни. Денікін проголошує реформу земельну „за справедливое вознаграждѣніе владѣльцевъ".

Вже вся земля передаєть ся власникам і половину урожаю з засіяної панської землі селянин мусить віддати панови. Коли взяти на увагу сьогорічний кольосальний урожай, то позавидуєш нетрудженим прибуткам панів-поміщиків.

При сучасній дорожні — віддати половину урожаю власникови землі се щось значить.

По своїй клясовій структурі правительство Денікіна не може задоволити потреб широкої демократії. Апетит приходить підчас їди, і чим більшати-ме територія Денікіна, тим реакційнійші вимоги ставити-муть ті чорносотенні сили, які стоять на чолї Денікінського правительства.

Демократія України находить ся між Сцилею та Харибдою — між большевицькою анархією та Денікінською не меньше анархічною реакцією.

В самій армії Денікіна росте невдоволенне проти політики губернаторів Денікіна.

Як відомо, армія Денікіна воює головним чином кубанськими та донськими козаками. Сі частини мають повну волю грабувати населенне. Але серед них поширена думка про те, що з українським військом вони воювати не будуть. „Вотъ выгонимъ большевиковъ, а потомъ вырѣжемъ свое начальство", так характеризуєть ся настрій денікінців-козаків.

Нетверда армія Денікіна. Ті технічні засоби, які їй дає антанта, можуть оказатись проти нас такими-ж безсильними, як тенки в Одесі проти війска Григоріева.

Вся Европа, і соціялістична і буржуазна, заінтересована в тому, щоб на Україні настав спокій. В Америці не вродив хліб. Значить відтам голодна Европа хліба не одержить. На Вкраїні на осінь буде велика сила харчевих продуктів, котрі український селянин охочо обмінить на товари. Але хто дасть спокій Україні для того, щоб той товарообмін завязав ся?

Ясно, що система Денікіна не дасть спокою Україні. Повторений гетьманський режім може дати тільки нове повстанне української демократії проти завойовників, як се вже було в падолисті 1918 року.

Ні большевики ні Денікін удержатись на Україні не можуть. Дектатура пролетаріяту на Україні таксамо не твердо стоїть як і диктатура буржуазії, яку заводить Денікін.

Є середній між сими біґунами — шлях демократії. Нині стає всім ясно, що на Україні демократія може скріпитись тільки тоді, як буде забезпечена незалежність і самостійність Української Народної Републики. Потрохи ся думка починає ширитись в західній Европі. З того погляду є замітні статі по французьких газетах, де автори признають українські національні стремління і з недовірем ставлять ся до проєкту відбудовання „единої Рсії".

І може справдитись якраз протилежне тому, про що думає Денікін.

Ставка Денікіна і Леніна на „єдину неділиму Росію" буде бита.

На Україні може вдержатись тільки українська демократія, і ніхто більше.

З УГОРСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Др. Юрій Жаткович президентом Директорії угорської України.

Старокраєві часописи доносять, що президентом Директорії угорської України іменовано **д-ра Юрія Жатковича,** котрий з початком жовтня с. р. вернув ся з Америки.

Посольство угорських Українців в Празі.

Львівський український дневник „Вперед" з дня 10. жовтня с. р. подає під датою 3-го жовтня с. р. таку вість з Праги:

Сьогодня приняв президент чесько-словацької републики **д-р Масарик** посольство угорських Українців. Його вислала Народна Рада.

Посольство складаєть ся 12 членів. Між ними є голова Народної Ради **о. Волошин;** бувший парляментарний посол **т. Яцко Остапчук; д-р Гіодор Стрипський, д-р Бращайко** і инші.

Посольство предложило ряд своїх бажань щодо адміністрації на угорській Україні і в справі границь. Румуни опорно стоять на мараморошській границі. Жалувалось також на несправедливости при списуваню людности.

Як звісно, на угорській Україні буде **директорія з д-ром Жатковичем** на чолї, що тепер вертаєть ся з Америки. В склад директоріяту входять ще о. Волошин, Туркиняк, Буза і д-р Бращайко. Буде се дорадне але не законодатне тіло. Тимчасом сей уряд веде **д-р Брейха** (Чех).

Обговорено далї справи шкільництва.

Президент д-р Масарик приняв посольство незвичайно вічливо.

Посольство мало довші конференції з міністрами **д-ром Бенешом і Габерманом.**

Завтра (4-го) має авдієнцію у міністра-президента **Тусара,** почім мають ще одну авдієнцію у **д-ра Масарика.**

Ми переконані, що наші товариші-міністри **Габерман, д-р Вінтер** і міністер-президент тов. **Тусар** полагодять корисно бажаня наших закарпатських братів.

Що тепер дієть ся на угорській Україні.

(З львівського дневника „Вперед", з 10. жовтня 1919).

Дня 21. вересня прибула до **Мукачева** сотня українських добровольців, що перед тим була стаціонована у Глогівци на Словаччині. Гарним одягом, виглядом і піснями зробила вона на мешканцях сильне вражіне.

Ґенерал Еннок (Hennoque, Француз), переніс ся з кінцем вересня з Кошиць до Мукачева і переняв начальну військову команду на угорській Україні.

Міські школи в **Ужгороді** (Унгварі), мужеська й жіноча, з дуже гарним будинком, перейшли в українські руки. Вписи до обох шкіл розпочались 18. вересня. Директором став **Михайло Ґригашій.**

Для піддержуваня шкільної бідної молодіжи заснувало ся в Ужгороді окреме товариство під назвою „Шкільна Поміч". Тепер вона збирає складки на свої цїли і дістала по 100 корон датку від президента републики Т. Масарика та президента міністрів В. Тусара. На жаль, до виділу сього товариства побіч двох місцевих уроженців, **д-ра Ю. Гаджеги і М. Ґригашія,** увійшли такі ряні москвофіли, як А. Гагатко, д-р Юл. Пелех і Цурканович. Куди вони схотять вести молодїж, се знаємо з галицьких практик.

У **Пряшеві** друкуєть ся „Мадьярско-русскій словарь", що буде обіймати 30 друкованих аркушів. Автор не поданий. (Чи не Ол. Митрак?) Як бачимо, москвофіли хотять конечно навчити українських селян російської мови, бо українську, як кажуть, вони й так знають.

Угорські і галицькі москвофіли засновують на спілку в Празі „Карпаторусское агентство" (Кра). Чорносотенна Вергунова „Русская агенція" (Руcar) буде тепер мати дібране товариство.

В **Ужгороді** заснували москвофіли „Русско-чехословацкое Общество". Дня 25. вересня мав у нім „счетовий ревідент" А. М. Тиблевич відчит про „Русско-украинскій вопросъ". Що він там наговорив, можна собі уявити, переглядаючи місцеві москвофільські газети, переповнені їдию до українства.

Міністерство просьвіти в Празі допустило женщин до науки на правничім факультеті університету. Ужгородська преса тішить ся, що незадовго появлять ся там женщини яко судії й адвокати.

На зборах, що відбувають ся на українській території, **жалують ся селяни на загальний неврожай;** на дичину, що винищує їм і останки сих недородків, та побоюють ся сильного голоду. Уряд повинен завчасу звернути увагу на сей стан і старатись якось зарадити, бо загальну біду визискують ріжні елементи на ворожу користь.

Безробіте, яке охопило тепер дуже широкі простори, не поминуло й угорських Українців. Вони мають мало землї загалом, тому й у дуже урожайні роки тягнулись довгими шнурами на мадярську низину або в семигородські лїси та копальні на роботи. Через недостачу роботи вони еміґрували також тисячами до Америки так, що бували села, з яких більша частина мущин повиходила, і села викликали вражіне, мов би їх заселяли тільки женщини, старці і діти. Місцева преса домагаєть ся, щоби уряд розпочав державні роботи і дав змогу зарібків безробітним. Тому проєктує вона **будову зелізничої лінії через Кошиці-Михайлівці-Ужгород-Мукачів-Севлюш,** що дала би на довший час тисячам заняте, стала би головною артерією угорської України і лучила би її з одного боку з Чехією, з другого з Румунією і Чорним морем. Таксамо домагаєть ся преса **реґуляції рік та каналізації.** Сього року урожайна рівнина між Чапом й Ужгородом лежала пусто, бо цїлу весну через виливи не можна було її ні орати, ні сїяти; а що де й посїяно, те вимокло. Реґуляція рік зарадила би сьому в будуччині, а тепер принесла би людности гарний зарібок та помогла би їй перетривати найгірші часи.

В.

ТИЖДЕНЬ АМЕРИКАНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ АМЕРИКАНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА.

Кождий Українець повинен вступити в члени Американського Червоного Хреста.

ВИЇЗД ДО ГАЛИЧИНИ ЗДЕРЖАНИЙ.

Польський консулят в Ню Йорку оголосив, що не лише до Галичини але навіть до Польщі не буде видавати пашпортів, бо виїзд до тих країв здержаний.

Люди, котрі тепер намагають ся конче їхати до старого краю і роблять на сю цїль якінебудь видатки, тільки тратить гроші на марне.

Були одиниці, котрі приїздили з дальших сторін до Ню Йорку по пашпорти, витратили надармо по кількадесять долярів і вернулись домів з нічим.

Всяка нерозважна робота так кінчить ся, але нехай се буде бодай осторогою для других, аби не марнували гроша безпотрібно.

З виїздом до старого краю треба рішучо здержатись ще до весни або до літа, не лише з причини анархії, хороб і голоду, що там панує, але просто через те, що виїзд тепер здержаний.

ВАЖНІЙШІ ПОСТАНОВИ АВСТРІЙСЬКОГО МИРОВОГО ДОГОВОРУ

На вступі третього розділу мирового договору признає Австрія в артикулї 53. повну незалежність чесько-словацької держави, **що має обіймати також автономну область Русинів на полудні Карпат.** Отся постанова значить перше мирове роздиране нашої української землї, бо українську територію на полудневім стоці Карпат влучуєть ся до чесько-словацької держави.

Четвертий розділ трактує про Румунію і в артикулї 59. постановляє, що Австрія зрікаєть ся для Румунії всяких прав і домагань до сеї частини колишнього князівства Буковини, котру призначать їй аліянтські держави. Із сього артикулу слідує, що Румунії не мала би припасти цїла Буковина, а лиш частина румунська, **а приналежність української частини Буковини покищо не рішена.** З другої сторони Румунія згоджуєть ся, аби аліянтські держави окремим договором постановили про конечну охорону сих мешканців Румунії, котрі належать до иншої раси; мають иншу мову або релігію від більшости населення (арт. 60).

Вже тепер приймає і признає Австрія **границї** Болгарії, Греції, Угорщини, Польщі, Румунії, сербсько-хорватсько-словінської і чесько-словацької держави, **так як їх означать аліянтські держави** (арт. 89).

До сього приходить ще загальна постанова артикулу 91. мирового договору, силою котрої **Австрія зрікаєть ся для аліянтських держав всїх своїх прав до сих територій, котрі передше належали до колишньої австро-угорської монархії, а тепер лежать поза новими границями Австрії а ще доси не зістали кому иншому приділені. Отся постанова дотичить між иншими східної Галичини і української части Буковини.**

ІНТЕЛІҐЕНЦІЯ І СЕЛА.

Будучність України рішаєть ся під сей момент і народ потребує як найбільш творчих рук і мізків, бо кризи не перебороти партацтвом. А де сі руки й уми? Одні сидять по столицях Европи, яко політики; другі закуповують літаки, поїзди, амуніцію, медикаменти; треті роблять високу політику — а на Україні остав ся селянин, герой-жовнір, колишній ідеаліст-робітник, котрому хуртовина підтяла крила, і виснажені, невідомі урядовці, котрі бігають по базарах за фунтом хліба. А вкінці міністри, які аґітують по мітінґах, щоби вдержатись на своїх постах... А ми тут носимо гордо голови як завойовники цїлого сьвіта. І не подумаємо над сим, як допомогти народови перебути крізу; і не подумаємо, що ся кріза може покінчитись катастрофою, якраз тому, що ми воювали за нашу волю тільки крепкими язиками та й то на тисячу верств далеко від рідної країни.

Ні, панове! Україна може вийти побідно з усіх затій ворогів, що обступили її як гайвороне, але се не зробить ся чудом та без участи і чесного співділаня усіх інтеліґентних сил, яких Україна має і так аж надто мало! Не на віденських бульварах, а на українському селї куєть ся доля України! Тому, до праці, поки ще час! Удармо ся в груди і ратуймо нашу Україну знад краю пропасти, над якою вона станула. Сьогодня ще на се пора; завтра вже може бути запізно!...

П. Карманський.

КИЇВ.

Про Київ, який вороги нападали і займали, але не здобули.

(З часописи „Шлях").

Що таке місто Київ?
Столиця Київського князівства.
„Мать городовъ Русскихъ".
Чим він прославив ся, сей Київ?
А ось чим:

Давно колись було, був там князь. Мав він довгого чуба і був чесний: завсїди, як забажаєть ся було йому трохи лупівки кому завдати, так каже: „Іду на вас. Приготовтесь".

Противник, звичайно, ладнаєть ся; вони сходять ся, трохи повищіджують один одному кривлї і розійдуть ся. Тим і жили.

По нїм був там другий князь. Сей взяв тай вихрестив усїх своїх підвладних. Зігнав їх до Дніпра; загнав у воду і з язичників, наших з вами прадідів, вийшли хрещені і богобоязливі люди — ми з вами.

Ось тутто і починаєть ся потїха. Найшов ся якийсь князь, який взяв і зруйнував Київ.

Обійдемось, мовляв, і без нього.

Але Київ знова виріс.

Тоді прийшли Татари. Ті вже не по нашому руйнували. Вони вже як зроблять бувало що, так зроблять „на сурьезъ".

Досталось тоді Киеву так, що й досї памятає. Але то було цілком зрозуміло, бо Татари робили так длятого, щоби їм було добре; щоби мати невільників, коний, коров, овець („свиний" тоді ще не було).

З того часу, Київ вже не мав просьвітної години. Татари, правда, скоро були примушені відмовитись від нього, але знайшлись инші, які не давали йому спокою (саме тоді появились „свинї").

Цілих пять, чи що, сот літ Київ ледви дихав. Були, правда, часи, що він мав змогу дмухати, та ще так, що аж на Чорному морі хвилї підіймались, а в Варшаві давони гули; але то траплялось випадково і нарешті Київ злигав ся з Москвою, а вона його з „дикого" зробила зовсім домашнїм і він, хоч як пручав ся, але мусів сидїти спокійно, бо „Федорушка" шуток не любив. До того-ж і сам „Мать городовъ Русскихъ" трохи (навіть добре) став на людий похожий; завів у себе гарні будинки, гарне сьвітло, построїв собі трамваї, щоби пішком не ходити; не кидав учитись грамоти, — словом, був як треба бути.

Аж тут, раптом, отсе два роки третїй „Федорушка" розповз ся. Не міг помиритись із усїми „русскими" і розпочала ся потасовка чорти зна кого з ким, а Київу дісталось. Та ще і як дісталось!

Почав якийсь Танас. Він не вспів добре насолити, бо сам полетів під чотири вітри, десь заграницею тепер.

Його вигнав заграницю большевик, а сам почав продовжувати начате ним дїло: бити Київ за те, що він захотів самостійного хлїба. Бив большевик його під закидом контр-революції, а більше всього тому, щоби не відділяв ся від Москви, і щоби віддав усе своє майно: хлїб, угле, цукор, яблока, грушки та все инше, — на цїль заведення сьвітової революції. Москва, бачте, від природи любить встрявати в не своє дїло, так от і тут так cталось. А раз Київ „Мать городовъ" — значить і він повинен показувати примір. А він не хотів. Так — бий його!

Тяжко йому було. Аж тут — появив ся раптом якийсь Скоропадський. Той почав бити Київ за його революційність. Ти, каже, сякий-такий, революції хочеш? Земельку панську мужикам віддати? Панів хочеш з торбами пустити? Так на-ж тобі! На!

І дав. Ой, як дав! Здавалось не вичуняє.

Та Київ вичуняв. Він постановив собі — або здобути, або дома не бути. Або — або! І здобув.

А тут бо знов большевики: Ти „Мать", думав, що ми забули тобі, як ти панів у себе приняв? Ти — контрреволюціонер! Тебе — повісити треба!

Київ не мав сили пручатись. Його ось-ось мали повісити, та він якось зумів не датись. Напружив останні сили; кулаками, бо стріляти нічим, вигнав большевиків з себе і... його забрав Денікін.

Ти — каже — що? Свободи захотів? Ти хто такий? Ти — „Мать городовъ Русскихъ", а я твій владика. Знай се і покоряй ся. Я не позволю, ізза твого добра, щоби пани з торбами ішли. Я заводжу право і порядок, як віками вони осьвятились, а тебе в бараний ріг скручу! Трясись і гавкай!

Київ дійсно, почав уже трястись. Уже не від болю. Скоро загавкає від злости і пічне рвати. Бережіть ся тоді його. Він тепер уже страшнійший буде.

Він є — Київ. Не революціонер і не контр-революціонер. Не за всесьвітню революцію він кров ллє і не за роскоші чужих панів її тратить: за свою свободу і за свій добробут, за право народне, а не за панське. Народне право візьме верх, а коли нарід буде розлючений, — погано буде його противникам.

Синежупанець.

ВОРОГИ ПАНСЬКОЇ ПОЛЬЩІ.

Своїми нападами, наїздами, розбоями і рабунками панська Польща довела до того, що народи, які її окружають або живуть в її межах, є їх крайними ворогами.

І так отсі народи є її ворогами:
Українці, Білорусини, Чехи, Литовці.
Куди обернеть ся, скрізь вороги.
В часі мира окружена ворогами.
На случай війни окружена ворогами.

І в середині Польщі є вороги. Се три міліони Жидів, котрі контролюють промисл, торговлю і ціле економічне жите в містах Польщі. Вони ненавидять шляхотську Польщу за те, що вона ненавидить Жидів і переслідує їх.

Панська Польща — се замкнена твердиня середновічного назадництва, варварства, неволї і злочину.

А окружена вона демократичними народами, народами, що живуть поступом і вольною думкою — народами, перед якими будучність.

Твердиня се не вчерашна, ані облога не нинішна. Се боротьба вікова, яка одначе на довший час була спинена дальшими сусідами.

Війна триває безперервно і з льоґічною консеквенцією.

Хто-ж виграє?

Чи облога чи залога?

Чи поступ, демократія і воля народів — чи назадництво, самодержаве і неволя панської Польщі?

Як сьвіт іде вперед а не взад, то виграють народи, а програють пани.

А сьвіт вперед іде, бо в тім його поступі вічна правда життя.

А поступ народів змете серед свого походу панську Польщу і її неволю, а волю принесе всім.

ЩО ПИШУТЬ В ЛИСТАХ.

ГРАБКІВЦІ — ЗБОРІВ.

Знищене Зборівщини.

Семко Кулик, у Френклін Форнес, Н. Дж., одержав лист з Грабковець, в котрім пишуть, що ціла Зборівщина дуже знищена війною. Село Ґрабківці розбите ще в 1916 році. Австрійська боєва лінія тягнулась через село цілих 14 місяців. Крім Грабковець спалені є ще отсі села: Млинівці, Митинів, Кабарівці і Пристасівці.

КОНЮШКИ — РУДКИ.

Нарід неспокійний!

Старенький Андрух Яньо, з села Конюшки, рудецького повіту в Галичині, пише до свого сина Петра в Джерзи Сіти про свою недолю. Всьо дороге. Чоботи 200 корон; хустина, що коштувала колись 40 сотиків, коштує тепер 20 корон. За ялівку заплатили йому 1.800 корон. — Говорить ся дальше в листі про те, як Москалї і Мадяри рабували бідне населене. „Пережилисьмо тоту біду, а тепер у нас Польща. Не знати, як буде з тим, бо нарід дуже в неспокою і ріжні збори робить!"...

КАССІНО — ІТАЛІЯ.

Ліпше впасти в боротьбі, або згинути в полоні, ніж жити під Ляхом!

Кость Цурковський, полонений Українець в таборі Кассіно, в Італії, так пише до Д. Прухницького у Вілмінґтон, Дел.: „Здаєть ся, що в короткім часі виїдемо відси, бо сей табор маєть ся опорожнити. Чи поїдемо домів — ще не знати. В кождім разі під Ляха не хоче ніхто з наших повертати. Коли не можна в боротьбі за Україну вмерти, то воліли б ми тут загинути, ніж дістатись до ляцького полону!"

НЕМЕЦКЕ ЯБЛОННЕ — ЧЕХІЯ.

„Будем битись до останного!"

Микола Крайник, родом з Доброї шляхотської, повіт Сянік, пише до свого брата Андрія в Джерзи Сіти, що Ляхи хотіли повісити його за протипольську аґітацію між односельчанами. Він однак перевідав ся, що має бути арештований на другий день, тому утік з села через західну Галичину і через Закопане дістав ся на Угорщину. Відти поїхав до Стрия, в Галичині, і там зголосив ся до української армії. Його вислали на фронт під Хирів, де він боров ся до кінця мая 1919 року, коли переважаюча ляцька сила змусила їх уступитись на чесько-словацьку територію. Тепер вони перебувають в таборі в Немецке Яблонне, відки думають вибиратись на Україну, щоб провадити „сьвяту війну проти московських большевиків та Ляхів". — „Довідуємо ся тут, що наші братя в Америці також не сплять, але разом з нами працюють над виборенем свободи і незалежности для нашої неньки України. Тішимось сим дуже! Працюйте Ви там, а ми тут будемо до послідного боротись і коли разом будемо держатись, то певно жадна ворожа сила нас не переможе. Ми не угнем шиї перед буржуазною Польщею і московськими злочинцями! — Ми всі тут так довго не вернем до своєї хати, доки одна ляцька або московська нога буде на нашій землици! І аж виженем ворога, тоді зі співом на устах: Вже воскресла Україна! — вернем панувати у своїй хатї!"

Українські жовніри в таборі Немецке Яблонне, Чехія. Стоячий по правій руці читача є автор листа, Микола Крайник.

АДРЕСА УКРАЇНСЬКОЇ МІСІЇ У ВАШІНҐТОНІ.

Інтересованим подаємо до відома, що адреса дипльоматичної місії української народної републики у Вашінґтоні є отся:

UKRAINIAN MISSION,
1960 Biltmore St., N. W. : : : Washington, D. C.

Читайте українські книжки і газети бо часте читане веде до просьвіти. А просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи", 83 Ґренд Стр. Джерзи Сіти, Н. Дж.

ПОДЯКИ.

Ми низше підписані складаємо сердечну подяку Головним Урядникам У. Н. Союза за уділене нам помочи з фонду убогих в квоті $50. Най Бог благословить усіх тих, хто є членом У. Н. Союза! — **Іван і Марія Фарипяк** з Бентлейвіл, Па.

Я низше підписаний складаю сердечну подяку Головним Урядникам У. Н. Союза і заразом усім членам сеї нашої орґанізації за уділене мені запомоги з фонду убогих в квоті $50. Висловлюю ось тут щире бажане, щоб не було тут ані одного Українця, який не належав би до У. Н. Союза, сеї нашої добродійної орґанізації, яка вже не одній вдові і сироті заступила мужа і батька. Тож одні других заохочуймо, щоби всі як оден вписали ся до сеї орґанізації. — **Йосиф Михнич,** член 380-го відділу У. Н. С.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

ПАРОХІЯ СВ. АРХ. МИХАІЛА

уряджує

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 8. НОВЕМБРА 1919

в **HERMAN & SON HALL,**
158 Crown St., New Haven, Conn.

Початок о годині 7-ій вечером.

Вступ як звичайно.

Дорогі Родимці! На сей баль повинні явитись усі Українці і Українки з Ню Гейвен і околиці, як слідує: Ансонія, Дерби, Шелтон, Бріджпорт.

Просимо, прибудьте на сей баль та побавимось разом як одна українська родина, а тим більше принесемо поміч для своєї церковці, бо весь прихід призначений на дохід церкви.

На сім бали буде перворядна українська музика, котрої Ви певно ще не чули і не будете як не прибудете.

За добру забаву ручить

131-32 **Комітет церковний.**

ЖЕРТВИ НА ФОНД ДЛЯ ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ.

Дальші жертви зложили отсі добродії:

836. Порт Джервіс, Н. Й. На руки місц. У. Н. Комітету зложили членські вкладки по $1.00 слідуючі добродії: Іван Прохира, Марія Прохира, Петро Бабій, Марія Бабій, Іван Бабій, Андрій Ситар, Микола Пех, Александер Сидор, Александер Качмар, Григорій Добрянський, Михайло Бабій, стар., Андрій Мельник, Марія Мельник, Михайло Федак, Андрій Городник, Гнат Коваль, Анна Коваль, Дмитро Качмар, Стах Ільків, Микола Ільків, Михайло Коваль, Михайло Пеленський, Наталія Пеленська, Михайло Покінчинський, Іван Струсь, Григорій Шевчук, Антін Гатала з Гунтінґтон, Інд., Іван Шиделко, Йосиф Городник, Андрій Вуйт, Александер Яночко, Юлія Яночко, Петро Добрянський, Настя Городник, Григорій Добрянський, Микола Рибак, Марія Рибак, Михайло Косоноцький, Василь Погорівка, Петро аЛврів, Ева Лаврів, Андрій Гараздовський, Іван Дреботій, Лука Решетилович, Григорій Тимків, Семко Репетило, Йосиф Квасній, Петро Городник, Йосиф Моспан, Стефан Педляк, Марія Педляк, Андрій Білик, Ілько Кацюпко, Йосиф Міськів, Микита Кравець, Александер Марко, Филимон Кривий, Петро Козачок, Юстина Козачок, Теодор Мандзій, Теодор Хитрінь, Денис Голод, Олена Голод, Василь Нестор, Іван Кость, Яцко Жук, Іван Репетило, Микола Попко, Микола Кавалець, Текля Кавалець, Григорій Лисяк, Марія Лисяк, Роман Федорко, Василь Пех, Теодор Габак, Іван Александрович, Анна Александрович, Ілько Шевчук, Сем Зебер і Чарльс Якубс. — Разом ... $83.00

837. Гемтремк, Міш. На руки місц. У. Н. Комітету зложено ... $259.00 (Виказу жертводавців не надіслано, тому буде поміщений пізнїйше).

838. Йорквіл, О. На руки добродія Андрія Волошина зложили жертви слідуючі добродії: Максим Бик, Йосиф Медвідь і Стефан Кабан по $5.00. — Разом ... $15.00

839. Шікаго, Ілл. д. Маклюрґ за географію Рудницького ... $1.00

840. Ню Йорк, Н. Й. д. Пилип Вальорний ... $5.00

841. Ню Йорк, Н. Й. На руки місцевого У. Н. К. на горі міста зложили отсі добродії: Микола Фединяк $2.50; Іван Бугера, Михайло Ґельнер, Іван Гіжовський, Лука Кіраль і Іван Ференчак по $2.00; Михайло Левицький, Яків Цомпель, Михайло Добрянський, Іван Ватралик і Н. Н. по $1.00. — Разом ... $17.50

842. Гавстон, Тексас. На руки місцевого У. Н. К. зложили: Михайло Балабан $50.00; Григорій Пиндус $25.00; Григорій Невядомський $5.00. Разом $80.00. Членські вкладки $6.00. — Надіслано ... $86.00

843. Марійон, Огайо. Никола Солоничний, Гр. Зарічний і Мих. Бечинський по $5.00. — Разом ... $15.00

844. Шікаго, Ілл. Микита Крук через добр. Н. Кирилюка жертвував ... $5.00

845. Колвер, Па. На вічу дня 27. вересня на руки місцевого У. Н. К. зложили отсі добродії: Антін Брицький $15.00; Никола Федорко, Дмитро Михайльонка, Василь Хомин, Іван Малїон і Олекса Пиріг по $10.00; Василь Липовський і Михайло Стасюк по $6.00; о. Н. Дмитрів, Олекса Лебідь, Михайло Дідоха, Пилип Мельник, Василь Юрчик, Юрко Ґерич, Іван Петришак, Федір Федаш, Стефан Липовський, Никола Сульо, Григорій Бушмич, Павло Бадьо, Михайло Хрунич, Михайло Кухар, Микола Марців, Стефан аСвків, Федір Чорний, Василь Яцишин, Андрій Груський, Федір Мамовський, Михайло Вітцівський, Онуфрій Бутрий і Михайло Романишин по $5.00; Семен Дарвай, Ілько Мельник і Дмитро Федорич по $2.00; Дмитро Юрчик $1.00. Дрібні жертви $6.00. Разом зібрано $205.00. Видатки місцеві $17.60. — Надіслано ... $187.40

846. Кортіс Бей, Мд. На руки місц. У. Н. Комітету зложили членські вкладки по $1.00 слідуючі добродії: Павло Войтович, Петро Войтович, Володимир Чачка, Теодор Валеґа, Микола Шандрівський, Демко Любинець, Яків Кульчицький, Іван Ощипко, Павло Чайківський, Іван Кульчицький, Роман Кульчицький, Андрій Корнишський, Лев Білик, Евстахій Кондрат, Петро Цілїнський, Еміль Вінницький, Володимир Коушельницький, Петро Чайковський, Александер Чикита, Михайло Крисоватий, Іван Крушельницький, Іван Букат, Теофіль Колодницький, Антін Хімяк, Антін Бартох, Іван Цілїнський, Олекса Хімяк, Володимир Смульський, Теодор Конопацький. Ілія Остапів. — Разом ... $30.00

847. Бруклин, Н. Й. З маніфестаційного віча переслано ... $95.15

848. Палмертон, Па. д. Д. Коцюбинський ... $5.00

849. Бруклин, Н. Й. На руки місц. У. Н. Комітету зложили жертви отсі добродії: Ксеня Кузьма, Марія Бобяк і Марія Ботючко по $5.00. — Разом ... $15.00

850. Рослин, Н. Й. На руки місц. У. Н. Комітету зложили жертви по $5.00 слідуючі добродії: Михайло Колосовський, Іван Микитюк, Михайло Гузар, Стефан Гузар, Катерина Гузар, Олекса Ґрона, Ксеня Ґрона і Олекса Скоренький. — Разом ... $40.00

851. Бруклин, Н. Й. На руки місц. У. Н. Комітету зложили жертви слідуючі добродії: Павло Войтович, Григорій Джупінас і Микола Шемердяк по $5.00; Іван Дитина $3.00; Анна Годіл, Іван Мельник і Андрій Гаврилко по $1.00. — Разом ... $21.00

852. Вілксбаре, Па. о. Михайло Олексів ... $10.00

853. Ню Йорк, Н. Й. д. Федь Яцишин ... $5.00

854. Скрентон, Па. На руки місц. У. Н. Комітету зложили жертви слідуючі добродії: Василь Булик $62.12; Гринько Баран, Тимко Назар, Гриць Семчишин, Григорій Василик, Іван Стахів, Михайло Бабяк, Максим Глух, Михайло Волинець, Іван Назар, Петро Прокоп, Василь Романцьо, Іван Крись, Михайло Тилявський, Стефан Фецалович, Йосиф Свачій і Андрій Тиханевич по $5.00; Іван Данилів, Микола Папура і Юрко Мандзак по $3.00; Петро Гуменний, Гриць Маляр, Михайло Малик, Микола Ткачик, Федь Брик, Михайло Танчин і Василь Ґурак по $2.00; Гарасим Табінський і Катерина Боднар по $1.50; Михайло Орловський, Іван Луцишин, Андрій Кучер, Сидор Осип, Олекса Трач, Василь Романів, Михайло Ярмило, Матвій Пелеп, Федор Маліщак і Дмитро Ковальчук по $1.00. — Разом ... $178.12

855. Колрідж, Огайо. На руки місц. У. Н. Комітету зложили жертви слідуючі добродії: Йосиф Поливка і Михайло Поливка по $5.00; членські вкладки по $1.00 зложили Григорій Коґут, Іван Третяк і Ст. Кривицький (Вкладка одного з остатних була виказана в попереднім оголошеню під ч. 808 лише імя не було оголошене. Затим прибуло лише 2 членів). — Разом ... $12.00

856. Маджестік, Кн. д. Френк Ватраль ... $10.00

857. Бейнвіл, Мо. д. Нік Синедзюк ... $5.00

858. Плейнфілд, Н. Дж д. Василь Костецький ... $30.00

859. Клаймер, Па. о. С. Авроров ... $3.00

860. Сейлем, Н. Дж. д. Дмитро Савіцький ... $5.00

861. Вашінгтон, Д. К. д. Богдан Пелехович ... $10.00

862. Бруклин, Н. Й. о. В. Лотович ... $25.00

Разом $1.173.17.

Попередно оголошено $85.940.85.

Позаяк по докладнім обчисленю і порівнаню голов. касової книги і цілорічного справоздання виказів жертв, оказалась в сім останнім надвишка на $14.68, длятого загальна сума жертв попередно оголошена представляє ся поправно яко $85.926.17.

ЗАГАЛЬНА СУМА $87.099.34.

Чеки і моні-ордери просить ся виписувати на імя Ukrainian National Committee, а висилати на адресу касієра: Rev. N. Pidhorecky, 22 E. 7th St., New York, N. Y.

Доповнене. У виказі жертв під ч. 784 пропущено імена деяких жертводавців а то тому що їх імена не були в списі. Отсим разом подаємо імена трох добродіїв, що жертвували по $5.00, а іменно: Іван Яценко, Михайло Ходачок і Анна Гмерик.

Український Народний Комітет.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Бр. св. Михаїла, від. 308, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеть ся дня 9. падолиста, о 1-шій годині пополудни. Кождий член має явити ся на тім мітінгу, бо инакше заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. Будеть ся приймати нових членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — Д. Бакай, предс.; Д. Сокальський, кас.; Н. Оліґроцький, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Бр. св. Михаїла, від. 243, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 8. листопада б. р. в гали С. Креденса під ч. 12057 S. Halsted St. Мітінґ розпічнеть ся точно о годині 7.30 вечер. Обовязком кождого члена явити ся на той мітінґ і вирівнати свої довги, бо коли член не явить ся і не заплатить свого довгу, то буде суспендований. По зібраню місячних вкладок місцеві урядники мають здати цілорічне справоздане з приходів і розходів. Потім буде вибір нового уряду. Братя Родимці з Вест Пулман! Хто з Вас іще не є членом братства св. Михаїла і У. Н. Союза, нехай прийде на той річний мітінґ і впише ся до братства і до У. Н. Союза. Забезпечте себе і свою родину. На тім мітінгу будеть ся принимати членів до братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Котрий член на тім мітінгу не явить ся, заплатить $1.00 кари, а урядник $2.50. — О. Шавала, предс.; Т. Карплюк, кас.; С. Микитюк, секр. фін.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Подаєть ся до відома членам тов. „Згода", від. 62, що місячний мітінґ відбудеть ся в суботу, 8. падолиста в гали МікНікол, 62 ул., Вест Філядельфія, Па. Початок точно о годині 4.15 пополудни. Просить ся, щоби всі члени явили ся, позаяк сей мітінґ є передрічний, отже можливо, що будеть ся вибирати кандидатів на уряд на рік 1920. Члени мусять вирівнати свої вкладки, бо котрий не вирівнає, буде виключений з товариства і з У. Н. Союза. — В. Волчанський, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. „Сокіл", від. 336, подає до відома, що місячні збори відбудуть ся в неділю, 9. падолиста. Просить ся членів, аби явились у гали церковній зараз по Службі Божій. Є важні справи до полагодженя. Котрі члени мають залеглий довг, нехай його вирівнають, бо в противнім разі будуть суспендовані. Будеть ся принимати нових членів до товариства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — Г. Дума, секр.

ПАСЕЙК. Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 42, подає до відома, що на мітінгу дня 11. жовтня б. р. вибрано нового секретаря рекордового в особі Семена Биха. Його адреса: Семен Бих, 8 Harrison Place, Clifton, N. J. Просить ся довгуючих членів згаданого братства, щоби вирівнали всі свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Припхан, предс.; С. Бих, секр.; І. Харко, кас.

ТОВАРИСТВО ВИРОБУ УКРАЇНСЬКИХ МЕРЕЖОК

В ЗЛУЦІ З НАРОДНИМ ІНСТИТУТОМ
(PEOPLES INSTITUTE)
І СОЮЗОМ ШТУКИ В АМЕРИЦІ
(ART ALLIANCE OF AMERICA)

Товариство Виробу Українських Мережок бажає отсим порозумітись зі всіми женщинами Українками, які хотіли би легко і корисно заробляти вишиванем українських мережок у себе дома.

Се занятє є дуже поплатнє і кождий, хто лише хоче працювати і заробляти, може його виконати: матери, дівчата, а навіть калїки.

Звертаємо особливу увагу на се, що кождого дня від 9-тої год. рано до 5-ої попол, і від 8. до 10. вечером, вівтірки, середи і четверги, в Українськім Народнім Домі, Ukrainian Settlement, 217 E. 6th St., New York City, находить ся інструкторка, яка видає і приймає працю та уділяє всяких поучень кождому, хто хоче навчитись сеї штуки. В дійсности се велика нагода для женщин, котрі при чистім і легкім занятю хотять добре заробити.

Як не зможете самі явитись в Українськім Народнім Домі в Ню Йорку, то присилайте почтою взірці Вашої праці. По всякі инші інформації пишіть на адресу: 128-32

THE UKRAINIAN NEEDLECRAFT GUILD, 128-132
217 East 6th Street, : : : : New York, N. Y.

Час Радости і Веселости

скоро надійде. І ваші рідні в старім краю бажали би у веселім настрою витати Рождество Спасителя; вам треба уможливити їм се поданєм грошевої помочи на відвернене нужди і смутку. Зробіть їм

Веселі Різдвяні Свята

та пішліть вашим родинам

Гроші до Старого Краю

ЧЕРЕЗ НАЙБІЛЬШИЙ ХРИСТІЯНСЬКО-СЛАВЯНСЬКИЙ СТЕЙТОВИЙ БАНК

BOSAK STATE BANK, Scranton, Pa.

ПОСИЛАЄМО ГРОШІ ДО ГАЛИЧИНИ, ПОЛЬЩІ І ЗСІХ ИНШИХ ЧАСТИЙ СЬВІТА СКОРО, БЕЗПЕЧНО І ТАНО ПІСЛЯ БІЖУЧОГО КУРСУ ВИМІНИ

Невідкладайте, аби не було за пізно. Вишліть гроші як найскорше, таки сьогодни, аби ваші рідні дістали їх на час, на Свята. А як хочете мати певність, що ваші гроші дістануть ся до властивих рук, то посилайте їх завсіди через стейтовий банк:

BOSAK STATE BANK

434 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

ДЕПОЗИТОРІЯ ФОНДІВ ПРАВИТЕЛЬСТВА ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ, СТЕЙТУ ПЕНСИЛВЕНІЯ, ПОВІТУ ЛАКАВАНА, МІСТА СКРЕНТОН І УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

Від 1-го падолиста до кінця свят, наш Заграничний Департамент буде отворений щоденно від 9. рано до 9. вечером, окрім неділї і сьвят.

Коли не можете прийти особисто, пришліть Ваш моні-ордер почтою, а ми полагодимо скоро Вашу справу.

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

1) 52 акрів доброї землї, три милї від міста, кавалок ліса, дім, стайня, курник і хлів, всї знаряди фармерські, сегорічні збори, 1 корова, 2 ялівки, 2 добрих коні, 200 кур, индики, 40 кріликів, добра вода. Всьо на скору продаж за $3.800, вплати треба $1.500, решта на легку і довгу сплату.

2) 50 акрів, пасовиско, ліс, вода, дім, возівня, стайня і курник. Одна і пів милї від міста, де подостатком роботи, пів милї від фабрики сира. 20 овочевих дерев, 7 коров, 2 телят, 2 коні, 2 безроги, 60 кур, 5 возів, сані, косярка, 2 борони плужок 5 пар гарнесів, кени до молока і т. д., всьо продасть фармер за $4.500, $1.500 вплати, решта на довгу і легку сплату.

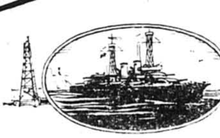
3) 58 акрів в добрім положеню, пів милї від мурованої дороги, 3 милї від міста Ютика, Н. Й., дім, стайня, молочарня, курник, хлїв і всї будинки дуже гарні, 8 коров, 1 бугай, 2 коні, 7 безрог 100 кур, богато знарядів фармерських, цїлий сегорічний збір, гарний сад і ліс, добра вода, красне веселе положене. Всьо за суму $4,800, вплати потреба $2.500.

4) 77 акрів при добрій дорозї, близко молочарнї, богато сусїдів на околицю, 4 милї від місточка, 10 миль від великого міста, 7 кімнат, дім красний, мальований, 2 стайнї, ліс, вода і пасовиско, 9 коров, 2 коні, 2 безрог, 3 телят 15 кур і цїлий сегорічний збір, і зі всїми знарядами які там находять ся. Продасть ся за $4,500, вплати потреба $2,500, решта на довгу і легку сплату. 130-32

5) 148 акрів в тій самій місцевости що і 77 акрова фарма, дім, стайня, возівня, курник, хлїв, сїло на кукурудзу, всьо гарне, богато знарядів фармерських, сегорічний збір, 10 дійних коров, 6 ялівок, 4 коні, 2 безроги. Продасть ся за суму $7,750, вплати потреба $4,000. Добра нагода для двох сусїдів купити ті дві фарми.

S. DYMINSKI,

P. O. Box 150, Herkimer, N. Y.

НАФТА—ДАЄ ЗНАМЕНИТИЙ ОПАЛ

Нафта не лише дає моторову силу і опал для мореплавби і опал в сьогочаснім промислі сьвітовім, але вона також дає опал яким вигідно огріваєть ся мешканя цілого сьвіта.

Печи зв. Pefection Oil Heater дають нафтовий опал для висше 3,000.000 домів. Зощадіть нове вуглє через зимові місяці.

Печи Pefection є чисті, до переношеня, безпечні, не чадять, не дають смороду, горять десять годин на ґальоні нафти, легкі до наливаня і зміни книта.

Aladdin Security Oil дає найбільші результати. До набутя у Ваших склепаріа.

STANDARD OIL COMPANY

(New Jersey)

NEWARK NEW JERSEY

Уживайте Aladdin Security Oil

PERFECTION
Oil Heaters

КОЛИ ВИ НЕ МАЛИ УСПІХУ В ПРИВЕРНЕНЮ ЗДОРОВЛЯ ПРИЙДІТЬ ДО МЕНЕ

з кождою хронічною, нервовою або скомплікованою недугою, котра вимагає услуги спеціялісти. Дорога до сейчасового повороту до здоровля стоїть для Вас отворена. Моєю методою є лїчити жерело недуги і в сей спосіб дати висліди спричинюючи постійне поліпшене в терпінях і в лїченю.

Нечиста кров, Недуги скірні, Недуги нирок, Недомаганя міхура, Простатітіс, Недуги жолудка.

Руптура і Геморої лїчені з добрим успіхом без операції, Ревматизм, Біль серця, Нервове обезсилене, Прищі, Біль голови.

Нервове почуте обезсиленя, Нервове лихе травлене, Нервове вичерпане, Болї в хребтї, Рани в устах і на язику.

Всї другі недуги які є вислїдом тих терпінь.

Спеціялїста висше 25 лїт.

Порада даром.

Мої ціни є умірковані.

Нечиста кров і недуги скірні лїчені з добрим успіхом.--Модні встрикуваня і Серум.

Dr. WILLMARTH, спеціяліст,

125 EAST 31th STREET, NEW YORK, N. Y.

Години урядові: від 10. рано до 8. веч. З ВИМКОЮ ЧЕТВЕРГІВ, КОЛИ ОФІС БУДЕ ЗАЧИНЕНИЙ ЦІЛИЙ ДЕНЬ. В недїлї і сьвята від 10. до 3. пополудни. 81—

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР
ПІД ЗАРЯДОМ
Д. МЕДОВА

при участи славної артистки Р. С. Соловієвої з перворядною трупою, зложеною з 30 людий, відограє

в Українськім Народ. Домі, 217 Іст 6-та улиця, Ню Йорк слїдуючі штуки:

В ВІВТОРОК, 4-го ПАДОЛИСТА С. Р.

ЗАПОРОЖЕЦЬ за ДУНАЄМ

опера в 3-ох діях.

Поч. точно о год. 8.15 вечер. ВСТУП: $1.00, 75 і 50 цнт.

Каса отворена від год. 7-мої вечером.

Просить ся о як найчисленнїйшу участь.

ЗАРЯД.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. —ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ГРЕНД СТР., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

В ДЕНЬ ПРАЦЮЙ

НОВИЙ КУРС

ВЕЧЕРОМ УЧИ СЯ

розпочинаєть ся

ДНЯ 1-го ПАДОЛИСТА 1919 РОКУ

НАУКА ТРИВАЄ 3 МІСЯЦІ

АВТОМОБІЛЕВА ШКОЛА

2127 W. NORTH AVENUE, CHICAGO, ILL.

МЕЖИ LEAVITT і HOYNE УЛИЦЯМИ, ШИКАГО, ІЛЛ.

ВИКЛАДИ В ПОЛЬСКІЙ І АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ. — УЧИМО НА АВТОМОБІЛЕВИХ МЕХАНІКІВ. — ФАХ ДУЖЕ ПОПЛАТНИЙ ТУТ В АМЕРИЦІ І В РІДНІМ КРАЮ. — РОБОТА ЛЕГКА І СКОРО МОЖНА ЇЇ НАВЧИТИ СЯ. — УЧИМО ПРАКТИЧНО. — РОЗБИРАЄМО АВТОМОБІЛІ НА ЧАСТИ. — УЧИМО НАПРАВЛЯТИ, СКЛАДАТИ АВТОМОБІЛІ І ЇЗДИТИ.

ПРИЙДІТЬ САМІ. ОГЛЯНЬТЕ НАШУ ШКОЛУ. 131.134

СПИТАЙТЕ СЯ О УСЛІВЯ ПРИНЯТЯ В ШКОЛУ.

НАУКА ВІДБУВАЄТЬ СЯ ВЕЧЕРАМИ ВІД ГОДИНИ 8. ДО 10.

ЗГОЛОШУВАТИ СЯ ЛИЧНО АБО ПИСЬМЕННО ДО:

NORTH-WEST SIDE AUTOMOBILE SCHOOL,

2127 W. North Avenue, : : : : Chicago, Ill.

ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ

до ГАЛИЧИНИ, РУСИНІ, ПОЛЬЩІ і ЧЕХО-СЛОВАКІЇ.

Ми висилаємо гроші до краю по найнизшім курсі. Сейчасове доручуванє.

Ми є агентами AMERICAN EXPRESS COMPANY.

ПРОДАЖА КОРАБЕЛЬНИХ КАРТ НА ВСІ ЛІНІЇ.

Ми даємо правні поради у всїх справах. Перепроваджуєсь продажи реальностий. 123—

Ми говоримо до **УКРАЇНСЬКИ**. Офіс отворений до 8.30 вечер.

PRAISNER & ROBAK

10 Belmont Avenue, NEWARK, N. J.

ПОЗІР! НЕ ОГОЛОШЕНЯ АЛЕ ЦІНІ ГЛЯДІТЬ РОДИМЦІ!

S. D. VITA,

НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ ДІМ БАНКОВИЙ

висилає гроші найскорше і певно до Галичини.

100 ГАЛИЦЬКИХ КОРОН ПО $3.29

в подвійною ПОРУКОЮ. Видаємо перекази Банкові асекуровані і платні в кождім кутку сьвіта.

ШІФКАРТИ найдешевші, найскорша і найбеспешнїйша спосібність. Стараємось для Вас о нічліг. Нотар і поміч в виробленю документів подорожи певна. Стрітимо Вас на двірци тут і відпровадимо на корабель. Пишіть зараз до старого чесного Банку. 110—

Наш банк є під стейтовою контролею і ми є бондованими агентами Амерікен Експрес Компанії.

S. D. VITA, Ukrainsko-Amerykanskyj Banker, Rn. 1,

2105—1st Ave. або 339 E. 108th St., New York City.

Важна новина

Тепер МОЖНА ВЖЕ ПОСИЛАТИ ГРОШІ до старого краю а в коротці буде можна як передтим полагоджувати всілякого рода справи.

Не забувайте отже, що від років Вам знана канцелярія, яка находить ся у власнім будинку:

Telephone: Lombard 2593

1) Виробляє і потверджує всїлякі Документи так для Америки як і для всїх инших держав в Европі, то є Контракти купна та продажи, Скрипти довжні, Повновласти і т. д.
2) Пересилає гроші до краю тано і безпечно.
3) Виробляє пашпорти до краю. —
4) Продає шіфкарти на всі лінії.
5) Продає і купує доми, грунта так в Америці, як і старім краю.
6) Занимаєсь вишукуванєм і стяганєм спадків в кождій державі.
7) Асекурує доми і меблї від огню.

ПОРАДИ ВСЯКОГО РОДА ЗОВСІМ БЕЗПЛАТНО.

Пишіть або голосіть ся на адресу: 8в—

T. J. HRYCEY and CO.,

329 SO. 4th STREET, PHILADELPHIA, PA.

Real Estate Broker, Notary Public, Insurance and Information Office

Канцелярія отворена кождого дня (крім недїль) від години 9-тої рано, до 9-тої вечером.

ЗДОРОВЛЄ ВАРТА БІЛЬШЕ ЯК ГРОШІ.

Коли Ви повинні шукати поради лікарської? Коли Ви були під опікою других лікарів і не зістали вилїчені, або коли Ви є тепер хорі і не радились ще лікаря, то не гайтесь навідати до мого офісу по пораду у Вашій власній мові. Не занедбуйте свого здоровля.

Др. Д. Васерман через довгі роки дав докази успішного лїченя недуг мущин, женщин і дітий. Він огляне Вас даром і порадить Вам щиро, що є добре для Вас, без ніяких зобовязань з Вашої сторони. Зголосіть ся до його офісу а він радо скаже Вам свою опінію.

Тисячі уважані за невилїчимих зістали мною привернені до здоровля через уживане найновійших електричних апаратів, таких як Vibrator, Wall Plate, High Frequency, Static Machine і X-Ray. Я також приміню найновійші і найлїпші ліки і средства до застрікуваня. Я осягнув найлїпші успіхи в обох хронїчних і грізних недугах крови.

УВАГА: Се оголошене буде для Вас вартісне $2.00, коли принесете його з собою і піддасьте ся одному спеціяльному баданю.

ПАМЯТАЙТЕ. Поради даєсь зовсїм довірочно. Бадане даром.

Dr. WASSERMAN, 1335 ARCH STREET, PHILADELPHIA, PA.

Телефон: Spruce 1766.

Години: щодня 10—12; 2—5; 6—8. Недїлї і сьвята 10—2.

В часї відвидин набудете переконаня з вдячних письм моїх пацієнтів

Др. КАУФМАН
ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ

Єсли хочете совісної поради в якій небудь Вашій недузї, прийдіть до д-ра КАУФМАНА, з ним в рідній мові поговорите, він Вам скаже відразу, і пізнає ся на Вашій недузї, чи Вам лїчене що поможе.

Др. Кауфман ЛІЧИТЬ всї отсї недуги: МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ. Задуху (астму) лїчить новою машиною приміняючи електрику і помповане воздуху. ДР. КАУФМАН лїчить затроєня і неправильности крови, ревматизм, ломане костий, болї голови, завороти, болї крижий, недуги жолудка, катар легких і жолудка, нирок, міхура, параліж, випадане волося. Лїчить всї жіночі недуги, яко АКУШЕР СПЕЦІЯЛІСТ

ЛІЧИТЬ УСПІШНО ІНФЛЮЕНЦУ І ЗАПАЛЕНЄ ЛЕГКИХ.

Др. КАУФМАН 111 East 7th Street, NEW YORK

Год. офісові: що дня від 9. рано до 9. вече., в неділю від 9. рано до до 4. пополудни. — Телефон Орчард 6352.

DR. RUSSELL DETROIT, MICH.

Я хочу розмовитись особисто з кождим мущиною і кождою женщиною, терплячих на хронїчні, нервові, кровні і зложені недуги, або коли Ви терпите на жолудкові, ниркові або міхура недуги.

Коли Ви не могли найти доси пільги у Ваших терпінях і попали в зневіру і все занехали, то зголосіть ся, щоб бути безплатно огляненим і засягнути моєї опінії та поради.

Позаяк я маю 17-лїтну медичну і операційну в лїченю хронїчних, нервових і зложених недуг мущин і женщин. Ви осягнете користи з мого досьвіду кождого разу, коли лише мене відвідаєте.

Я приміню для Вас найновійші наукові методи лїченя, так електричні як і медичні, якими розпоряджаю.

ДЛЯ КОРИСТИЙ ТЕРПЛЯЧИХ МУЩИН І ЖЕНЩИН,

котрі терплять на Ревматизм, Болї в крижах і суставах, Утрату апетиту, Болї голови, Запір, Завороти, Катар голови, Носа і Горла.

ЧИ ВИ МАЄТЕ ЯКИЙ СУМНІВ щодо Ваших долегливостий; чи маєте які скірні викиди, які стали упірчиві і неулеглі на вплив ліку; чи у Вас є такий нервовий стан, який незміняєсь навіть під впливом спочинку, дієт і медицини; чи Ви попадаєте в щораз гірший стан? Як так, то ПОРАДЬТЕ СЯ МЕНЕ СЕЙЧАС.

Сотки операцій як у мущин так і женщин уникнено через скоре і властиве застосуване найновійших наукових метод.

Мої офіси є заосмотрені новими електричними і механічними апаратами, які дали поміч, коли другі методи завели.

ПАМЯТАЙТЕ.—ПОРАДА і ОГЛЯДИНИ ДАРОМ. Зволїкане, недогляд і невластиве лїчене є небезпекою.

Прийдіть до мене, коли потребуєте помочи досьвідченого і у все заосмотреного СПЕЦІЯЛІСТИ.

Години принятя: від 9. до 4. попол. і від 6 до 8 вечер.

Dr. RUSSELL,

В недїлї і сьвята від 10-ої до 2-гої в полудне.

176 E. Jefferson Ave., другі двері на схід від Вудвард, Detroit, Mich.

Звісний Dr. GREY Спеціяліст

ПОНАД 30 ЛІТ

В ШТУЧНІМ ЛІЧЕНЮ ЕЛЕКТРИКОЮ

117 E. 17th St., БЛИЗЬКО UNION SQUARE New York City.

Він уже вилїчив тисячі людий і бажав би і Вас вилїчити, коли терпите на нирки або міхур, скірну недугу, екзему, пропуклину, геморої, фістулу, ревматизм, невральгію, нервовість, болї крижий, слабости носа, горла і жолудка, кашель, застуду. Запалене легких або всяку иншу хронїчну недугу. Коли лікар, який лїчив Вас ще не вилїчив Вас, ідїть до доброго звісного і давно основаного офісу д-ра Грея, бо він вилїчить те, чого другі не могли.

ПОРАДА ДАРОМ. — ЛІКИ $1.00.

За професійну обслугу числить низькі ціни.

Години: від 9-ої до 8-ої; в неділї від 9-ої до 3-ої.

КОЛИ ЧОЛОВІК Є ХОРИЙ

ТО ПЕРШОЮ РІЧИЮ, ЯКУ ВІН ХОЧЕ ЗНАТИ Є „ДЕ ЗНАЙТИ ДОБРОГО ЛІКАРЯ".

Коли звернете свої кроки впрост до заведеня Др. Кафмана, 607 Маркет Стріт, Філядельфія, то знайдете практичних спеціялістів за якими шукалисьте без страти часу і гроша на инших лікарів

Коли його відвідаєте то зауважите, що лїкар є дуже обережний в видаваню діягнози вашої слабости; то є, що він шукає докладно нащо Ви хорі. Його заведене є заосмотрене в модні і докладні апарати, так що коли потреба аналізи крови, хемічної аналізи мочи, огляненя лучами X-рей, або що иншого, то він має під рукою для Вас. При помочи тих розслідів докладного розслідженя недуги мущин, неможливим є помилка.

Лікар скаже Вам яка є умірковані ціна за лїчене. Жадев чоловік не може відійти задля браку гроша. Кождий робітник може числити на поміч лїкаря, наколи може сплачувати йому належитість тижнево або місячно, як може, а його оплата задля його великої практики є так низька, що жаден хорий не повинен обавляти ся йти до нього 21-33

Його Інституція має кождий найновійший апарат до оглядана хорих: Статік, Галванік, Дарадік і Гай Фріквенсі Електрісіти; Озоне Інгалаторіюм, Електрік Осцілляторс, і инші модерні апарати.

ВІН ЛІЧИТЬ ВСІ НЕРВОВІ, ХРОНІЧНІ І ЗАДАВНЕНІ НЕДУГИ, ЯК: СЕРЦЯ, ЖОЛУДКА, УТРОБИ, НИРОК. ПОЗНАКИ МОЧОВІ.

Прийдіть до него і станьте здоровим.

Оглядини і порада даром.

ОПЛАТА НИЗЬКА І МЕДИЦИНИ ДАЄСЬ.

Dr. CAUFFMAN, 607 MARKET STREET, PHILADELPHIA, PA.

Години від 9. рано до 8. вечер; в неділї від 10. рано до 1. попол.

РІЛЬНИЦТВО В ЕВРОПІ ПОПРАВЛЯЄТЬ СЯ.

В східній Европі сего року будуть богато красші жнива, ніж доси доносили кореспонденти ріжних часописий. Представник американських корпорацій обїхав недавно майже цілу Европу і подає вірні інформації про рільничий стан в Европі. Він говорить, що з Угорщини, Болгарії і Румунії сего року вивезуть 1.650.000 тон збіжа. Перед війною з сих територій вивожено за границю 3,900.000 тон.

Болгарія щодо збіжа стоїть майже таксамо як перед війною, Угорщина також не гірше, але Румунія ще далеко від того. В тих частях Румунії, що були окуповані арміями центральних держав, богато землі було необробленої, а та, що була оброблена, не принесла добрих результатів тому, що ворожі армії позабирали домашній скот і понищили богато рільничих знарядів. Помимо сего Румунія буде мати більше збіжа ніж їй потрібно і зможе ще дещо вивести і продати. Угорщина і Болгарія будуть всилі зробити тесаме.

В східній части Польщі і західній части Росії ті рільники, що опустили свою господарства підчас війни, вертають ся на свої місця і беруть ся до праці на ріли. Розуміє ся, що в тих місцях хліба нема і селяни живлять ся хоптою.

В Німеччині вся земля є оброблена, але урожаю доброго не буде з браку машин.

В Бельгії заповідають ся добрі жнива, але зате положене в Англії і Франції є дуже серіозне, бо там не стане хліба.

Східна Галичина була тереном пятьлітної війни і майже вся земля не є оброблена. Експерт Рільничого Департаменту Злучених Держав звидів Францію, Італію, Юго-Славію, Угорщину, Румунію, Буковину, Галичину і Польщу, відти через Німеччину вдав ся до Голяндії і Бельгії, а відтак до Парижа.

В сїй подорожи представники американських корпорацій студіювали рільниче положене в Европі і після їх думки, як рільники возьмуть ся до праці, то воно вкоротції піднесеть ся до такого степеня, як було перед війною.

(Ukrainian Bureau, Foreign Language Governmental Information Service Bureau of Community Service, Inc.).

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(Оголошеня женитьби не приймаєсь).

ДО КРАЮ! Хто хоче працювати на кораблі кілька годин денно при легкім занятю, нехай звергеть ся до: GREENWICH LABOR AGENCY, 129 Greenwich Street, New York, N. Y. 124—

ДРУКАР-ЗЕЦЕР, пошукує заняття в українській друкарни. Адреса: PRINT українській друкарни. Голоситись на адресу: PRINTER, c/o De La Paix, 112 W. 49th St., New York, N. Y.

Пошукую свою краянку **Ю. КРЕСТИНЕЧ,** котра має перебувати в Шенандоа, Па. Хтоби про неї знав, або вона сама, зволить в дуже важній справі зголосити ся до: JOHN PAVLOSKY, P. O. Box 3, Haselton, Ohio. 128-31

Пошукую свою сестру **АНАСТАЗІЮ ГАТАЛЕВИЧ,** по мужу Троянов, з села Свіржова Руска, пов. Ясло, Галичина. Перед з роками перебувала в Індіянополіс, Інд. Хтоби про ню знав, або вона сама, зволить зголоситись до: ANASTAZIA GULA (Chulyk), 557 Market St., Newark, N. J. 30-32

Посилайте гроші своїй родині до краю тільки через Американсько-Українське Бюро в Філядельфії. Адреса: American Ukrainian Bureau, Inc., 322 N. 8th St., Philadelphia, Pa. 118—

Пошукую свого знакомого **МИХАЙЛА ЗЮБРИЦЬКОГО** в дуже важній справі. Хтоби про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: DMYTRO SOLOMCHAK, 1399 Michigan Ave., Detroit, Mich. 29-31

Пошукую в важній справі своїх товаришів: **Івана Кузьму, Василя Павчука, Федя Николюка і Йосифа Аксаміта.** Перед війною перебували в Канаді. Хтоби про них знав, або вони самі, зволять зголосити ся до: SAM LANDYGA, Box 26, St. Anthony Falls, Minneapolis, Minn. 129-31

Пошукую свого брата **ЯКИМА ДВИЗІНСЬКОДО,** з села Красноставці, повіт Снятин, Галичина. Перебував в Норт Дакоті. Хтоби про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: HARRY DWIZINSKI, 622 E. Congress St., Detroit, Mich. 30-32

Пошукую своїх товаришів з села Сморжів, повіт Броди, Галичина. Перебувають в Америці і Канаді. Ласкаві зголошеня слати до: WASYL WOROSHYLO, 179 Bagley Ave., Detroit, Mich. 131-33

Пошукую в дуже важній справі брата **ВАСИЛЯ ВІЙТИШИН,** з села Дротчівка, повіт Заліщики, Галичина. Хтоби про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: NICK WIJTYSZYN, Box 75, Eckley, Pa. 30-32

Пошукую свого брата **ГРИНЬКА ЛОВЧИШИН,** з села Калужів, повіт Підгайці, Галичина. Хтоби про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: HANKA DORCARK, 1202 Edwind St., Huntington, N. J. 30-32

Пошукую в важній справі свого брата, **СТЕФАНА БУСУ,** з села Воля Нижня, пов. Сянік, Галичина. Хтоби про него знав або він сам, зволить зголосити ся до: АННА ПРОЙАК, 42 Washington Ave., Elizabeth, N. J. 126-37

Пошукую свого сестринця **НИКОЛУ ВИНКОВСЬКОГО** і свого шваґра **НИКОЛУ ТУРЕЦЬКОГО,** обз з Самотурки, повіт Гусятин, Галичина. Перебували оба в Канаді. Хтоби про них знав, або вони самі, нехай в дуже важній справі зголосять ся до: JOHN KOSARCZUK, Box 234, Guyahoga Falls, Ohio. 128-30

Пошукую **ВАСИЛЯ ВИТУШИНСЬКОГО і СТЕФАНА БИЗҐЕМЛЮКА,** з села Дорофіовка, повіт Скалат, Галичина. Хтоби про них знав, або вони самі, зволять зголосити ся до: MICHAEL BEZGEMLUK, 60 Murray St., Kingston, N. Y. 131-33

Пошукую своєї сестрінки **АНТОСІ САМБІР,** дочки Наталки Гривнак, замужної Самбір, з села Підусівної, повіт Перемишляни. Має перебувати в Ню Йорку або в стейті Ню Джерзи. Хто би про ню знав або вона сама, нехай зголосить ся до: REV. BASIL HRYVNAK, P. O. Box 214, Marblehead, O. 131-32

ХТОБИ з родимців хотів приняти за свою вісім-літну дівчину, котру відумерли родичі, і котру тимчасово удержує мачоха. Ласкаві зголошеня можуть слати лише бездітні під адресою: PETRUNELA BARYK, R. F. D. Box 85, Mundy Place, Great Meadows, N. J. 30-32

Де є **ШИМОН ТУЗО,** котрому померла жена і полишила для него гроші. Хтоби про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: ANNA DYCZKO, 82 So. Park St., Elizabeth, N. J. 129-32

Американсько-Українське Бюро в Філядельфії є одиноке українське товарництво в Америці що має шифкарти до краю і з краю до Америки. Адреса: American Ukrainian Bureau, Inc., 322 N. 8th St., Philadelphia, Pa. 118—

ПОТРЕБА кравця до нової і старої роботи. Добра платня. Голосити ся до: A. PASICHNYK, 513 E. 16th Street, New York, N. Y. 30-35

ДЯКОУЧИТЕЛЬ глядає посади. Може управляти хором як церковним так і сьвітським, провадити школу, уряджувати представленя і концерти. Знає також в більшій части угро-руський напів. Посаду може обняти сейчас. Ласкаві зголошеня слати до: „DIAKOUCZYTEL", c/o „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 31-3

Пошукую свого шваґра **ГРИЦЯ СТЕЦЮКА,** з села Гуменець, повіт Самбір, Галичина. Хтоби про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: WASYL CZERNEC, 29 Preable Ave., N. S. Pittsburgh, Pa. 30-1

ПОТРІБНО СТЕНОҐРАФІСТКИ І ТАЙПРАЙТЕРКИ Українки до українського офісу. Пожадане знане стенографії і писаня на машині в українській і англійській мові. Зголошеня до Канцелярії У. Н. Комітету, на адресу: UKRAINIAN NATIONAL COMMITTEE of U. S., 30 East Seventh Street, New York City. 30-34

Пошукую **СЕМАНА КІБЮКА і ЮЛІЮ САНДЕЦЬКУ,** доньку Теод. Сандецького, котрі мешкали в ресторації під ч. 881 Іст 79. улиця, і випровадились без пращаня з властителем полишаючи довгу $75. Хто пришле мені адресу висше згаданих, тому виплачу $10 нагороди. Властитель: B. LUGOWE, Liberty Restaurant, 881 East 79th St., Cleveland, Ohio. 30-32

ПОЗІР! Небувала нагода. Хто хотів би заробити $300 не опускаючи теперішного занятя. Образоване не конечно вимагане. Пишіть залучаючи 2-центову марку на відповідь на адресу: 126-31

THEODORE KRZYZANOWSKI, 42 Essex St., Springfield, Mass.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Хороба і дорожня поживи в Ню Йорку.

Бюро нюйорського Департаменту Здоровля перевело інвестиґацію під проводом д-ра Геріса, котра достарчила матеріялу для статі „Медичні положеня і високі ціни поживи", прочитаної д-ром Герісом на зборах соціольоґічної секції Американського Товариства Публичного Здоровля в Шікаґо 1918 року. Згадана інвестиґація була зроблена на те, щоби провірити умови житя тих родин, котрі були обслугувані публичними доглядачками, що мали надзір над сухотами, дифтерією і тифом.

З 2.084 родин, що були інвестиґовані згаданою комісією, було 772 жидівських, 478 італійських, 465 американських, 210 ірляндських, 108 австро-угорських і 51 муринських. Вони складали ся з 10.603 осіб, а пересічне число дітий тих родин було як слідує: В австро-угорських і німецьких 2.46, в італійських 3.43, в жидівських 2.99, в ірляндських 2.26, а американських 1.93, а в муринських 1.42.

Сі родини становлять в місті Ню Йорку пересічний елемент і 21 процент з висше сказаного числа заробляли лише по 600 долярів річно на кожду родину, складаючу ся з 5 осіб. На початку 1918-го року загальний прихід 301 сих родин був поміж 600 до 900 долярів річно. Лише 21 процент із всіх родин мали від 900 до 1200 долярів річного доходу, або иншими словами: 51 процент із всіх інвестиґованих родин не заробляли більше як 900 долярів річно.

Поміж сими 10.603 особами було 493, або 155 процент, котрих вік не перевисшав 16 літ. 26. 5 процент сих дітий мусїли покинути школу і йти до праці, щоб удержати ся при житю. Вони працювали в тих заводах, де не треба фахового вишколеня.

Високі ціни поживи мали сей наслідок, що 2.084 родин мусїли шукати помочи в добродійних організаціях ще 1918-го року. 9.8 процент женщин були примушені іти до праці, а 17.8 процент родин задовжили ся з приводу високих цін поживи. 57 процент родин мусїли приняти столівників, чого перше не робили.

Статистика хорих, зібрана підчас сеї інвестиґації, показує, що з 2.183 случаїв хороби 287 случаїв є спричинені дорожнею поживи. З 2.084 родин, звіданих підчас сеї інвестиґації, 807, або 37 процент, цілковито не уживали мяса. 388 родин значно зменшили ужиток мяса. 882 родин перестали уживати яєць. 615 родин перестали уживати масла. 143 родин перестали уживати цукру, а 294 родин перестали уживати масляники. — Повисші числа аж надто свідчать про житє пересічного робітника в Злучених Державах.

Згоріла книгарня „Українського Голосу".

Дня 21. жовтня між годиною 4-тою і 5-тою пополудни згоріла велика книгарня „Українського Голосу", 216 Дуферін Стріт, Вінніпег, Канада. Огонь наробив шкоди на яких 35.000 долярів.

Забороняють книжки в Канаді.

Канадійське правительство заборонило отсі книжки в українській мові: 1) „Нове Сьвято", написане П. Стефаницьким, а видане нюйорським „Робітником"; 2) „Основні Засади Комунізму", написав Ф. Енгельс, видав „Робочий Народ" в Вінніпегу; 3) „О походженю нашого Бога", написав Лямбро, видала книгарня „Голос Правди" в Ню Йорку; 4) „Соціялізм", написав Евген Крук, видала книгарня „Голос Правди" в Ню Йорку. — Хто би спроваджував, доставляв, пересилав роздавав або мав ті книжки, тому грозить кара 5.000 долярів, або три роки арешту.

Засуд двох фінських журналїстів.

Лава присяглих в кримінальнім відї найвисшого суду в Ню Йорку узнала виновниками кримінальної анархії двох журналїстів фінської народности, Карла Паівія і Густава Альонена. Їх обох засуджено на 4 літ тяжкої вязниці.

Смерть визначного соціялїста.

Чарлз Горацію Мачет, визначний соціялїст і кандидат на президента Злучених Держав в 1896 році з рамени соціялїстичної партії, помер у своїм домі в Елстон, Масс., в 76 році житя.

„Собєй" для Дітройту.

Міська рада в Дітройт. Міш., постановила виасиґнувати 17,-113.650 долярів на будову підземної зелізниці і на додаткову будову 150 миль трамвайових ліній в місті.

Лїпчинська винна злочину.

Лава присяглих судїів в окружнім карнім суді в Леленд, Мішіґен, узнала Станіславу Лїпчинську винною злочину морду першої степені. Лїпчинську, яка була господинею ксьондза Бенявского, оскаржено о убийство законниці Марії Іванни, яке наступило 12 літ тому в Ізадор, Міш. Лїпчинська мала признати ся, що поповнила морд з заздрости, бо вона дуже любила ксьондза Бенявского, а в тім конкурувала з нею сестра Марія. Кости убитої видобуто минувшого року зпід польського костела в Ізадор.

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Укр. Червоний Хрест.

Голова Українського Червоного Хреста, А. Вязлов, звернув ся бездротною телеграмою до Міжнародного Червоного Хреста в Женеві і до всіх його організацій в Європі та Америці о поміч в боротьбі з пошестними недугами на Україні.

Гуцульщина під румунською окупацією.

Краківський „Час" повідомляє, що під румунською окупацією осталась тепер найдальше висунена частина східної Галичини здовж горішного бігу Чорного Черемоша від верел під Комановою через Бурхут, Шибени, Явірник аж до Жабя, яке зістало перетяте в той спосіб, що село осталось під польською окупацією, а полонини, які належать до Жабя — під румунською.

Диплюмати у Відни.

„Воля" (з 13. вересня 1919) подоміляє, що до Відня приїхали: Порш (український амбасадор в Берліні), Мазуренко (специяльний економічний висланник України в Римі), Матюшенко (член української мирової делеґації) і Лоський (дипльоматичний представник у Фінляндії). Крім того з України прибули проф. Карманський і Микитей. Також має прибути О. Бон.

Радником віденського посольства назначено п. Біленького, а другим секретарем п. Вовка-Вовченка.

За український хліб Франція повинна признати Україну.

Паризька „Пті Републік" (з 2-го серпня 1919), обговорюючи в статї користи французько-українського торговельного трактату, пише: „Чи ми хочемо чи ні — нині істнує Естонія, Латвія, Литва, а істнує також і Україна. Заперечувати довше її істнованє — се продовжати аж до нескінчености цей хаотичний стан, який хоче ся довести до якогось порядку. Сим републикам, коли хочеть ся дійсно скріпити їх незалежність, треба достарчити гроший, зброї та амуниції. Треба приняти нам до відома готовість України сплатити частину довгів і навязати з нею торговельні зносини, які для Франції є дуже побажані.

„Се справді неймовірне, що ми в сей час, коли нас визискують американські доставці і ми тратимо богато не тільки через збільшенє цін, але й через валютову ріжницю, — відкидаємо всі ті користи, які може нам достарчити признанє української незалежности і заключенє з нею торговельного договору. Відносно Америки ми є довжниками, а відносно України можемо бути кредиторами. Відкинути від себе те все з любови до царя, Колчака чи Денікіна — се справді божевілє".

Нова українська партія.

На Україні формуєть ся нова селянська соціялїстична партія. Група членів правого крила партії українських соціялїстів-революціонерів відколола ся від головного пня.

Державні монополї.

Українське міністерство фінансів змонополізувало вироби горальництва і цукроварства, а також тютюнові плянтації.

Перед виборами у Франції; старий Клемансо не кандидує.

Вибори до французького парляменту надходять. Чотири умірковані партії получили ся разом, щоб не допустити до побіди крайних елементів зправа або зліва. — Теперішний премієр, Клемансо, заявив, що кандидувати не буде з огляду на свій старий вік та лихе здоровлє. На загальний соціялїстичній раді постановлено виключити кондидатуру тих соціялїстичних послів, що попирали правительство при голосованю над мировим договором з Німеччиною.